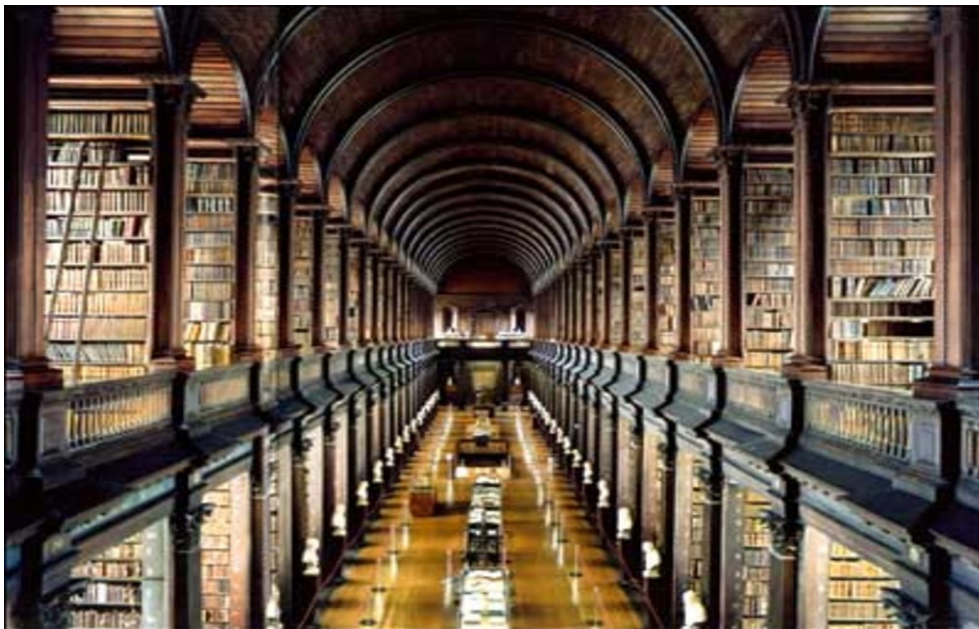

**ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ**

***BIBΛΙΟΘΗΚΕΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ
LIBRARIES AND ECONOMIC CRISES***

Πτυχιακή εργασία των:
Σταματία Αποστολίδου

Φατιώνα Μυφταράι

Επόπτης καθηγητής :Γεώργιος Χριστοδούλου

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2013

**ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

**ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ
LIBRARIES AND ECONOMIC CRISES**

Πτυχιακή εργασία των :

Σταματία Αποστολίδου

Φατιώνα Μυφταράι

Επόπτης καθηγητής: Γεώργιος Χριστοδούλου

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2013

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Καταρχήν ,θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε θερμά τον επιβλέποντα καθηγητή μας κ.ο Γεώργιο Χριστοδούλου για την καθοδήγηση ,την υποστήριξη και την υπομονή του.

Επιπλέον οφείλουμε ένα μεγάλο ευχαριστώ στους εργαζομένους των ελληνικών βιβλιοθηκών που προθυμοποιήθηκαν να συμμετάσχουν στην έρευνα μας, ούτως ώστε να ολοκληρωθεί η παρούσα εργασία.

Τέλος ,ευχαριστούμε τις οικογένειες μας, οι οποίες στήριξαν τις σπουδές μας με τους καλύτερους τρόπους ,φροντίζοντας για την καλύτερη δυνατή μόρφωση μας.

Σταματία Αποστολίδου

&

Φατιώνα Μυφταράι

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	3
.....	5
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ.....	6
ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	8
1.0 ΕΙΣΑΓΩΓΗ	9
ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ.....	9
από το κραχ του 1929	9
.....στην κρίση των subprimes.....	10
1.2 Η ΚΡΙΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	12
2.1 ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ Η ΑΞΙΑ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ.....	13
2.2 ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΣΤΙΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ.....	15
.....	15
2.3 ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ.....	16
2.4 ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ.....	18
2.5 ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ.....	20
2.6 ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ.....	23
2.7 ΠΑΙΔΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΦΗΒΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ.....	25
2.8 ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΣΤΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ.....	27
2.9 ΑΔΥΝΑΜΙΑ ΣΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΔΡΑΣΗ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ.....	29
3.0 ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΚΑΛΥΤΕΡΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ Η ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΟΥΣ.....	31
3.1.1. NATIONAL BRITISH LIBRARY ΕΘΝΙΚΗ ΒΡΕΤΑΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ.....	32
3.1.2. LIBRARY OF CONGRESS	35
3.1. 3. ΕΘΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.....	37
3.2.1. NEW YORK PUBLIC LIBRARY ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΝΕΑΣ ΥΟΡΚΗΣ.....	38
3.2.2. ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΕΡΟΙΑΣ.....	40
3.3.1. LIBRARY OF HARVARD.....	42
3.3.2. YALE UNIVERSITY LIBRARY.....	43
3.3.3. ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ.....	45
3.4 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	47
4. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΙ ΤΡΟΠΟΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ.....	48
5.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	55
5.1.1.ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	55
5.2 ΔΟΜΗ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ.....	56
5.3 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	56
5.3 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ.....	60
5.4 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	71
6. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	73
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ.....	78

ΠΙΝΑΚΕΣ

Πίνακας 1. Σύνολο Δαπανών του έτους 2009.....	21
Πίνακας 2. Σύνολο Δαπανών του έτους 2010.....	21
Πίνακας 3. Σύνολο Δαπανών του έτους 2011.....	21
Πίνακας 4. Δαπάνες Περιοδικών Εκδόσεων 2009-2011.....	22
Πίνακας 5. Προσωπικό Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών* 2009-2012	23
Πίνακας. 6: Χώρος εργασίας.....	61
Πίνακας 7: Αριθμός εργαζομένων στις βιβλιοθήκες.....	62
Πίνακας 8: Ποσοστό για την επάρκεια του προσωπικού στις βιβλιοθήκες.	63
Πίνακας 9: Ποσοστό κατάλληλης εξειδίκευσης προσωπικού.....	64
Πίνακας 10: Επιπτώσεις οικονομικής κρίσης στις βιβλιοθήκες.....	65
Πίνακας. 11: Ποσοστό ερωτηθέντων για συμμετοχή σε κινητοποιήσεις στο κλάδο τους.....	66
Πίνακας. 12: Πόσο έχουν επηρεάσει οι περικοπές την ποιότητα των υπηρεσιών που παρέχουν οι βιβλιοθήκες.....	67
Πίνακας. 13: Πηγές χρηματοδότησης βιβλιοθηκών.....	68
Πίνακας 14: Ποσοστό εύρεσης εναλλακτικών τρόπων χρηματοδότησης	69
Πίνακας 15: Είδος εναλλακτικών τρόπων χρηματοδότησης.....	70

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΑΒΕΚΤ	Αυτοματισμός Βιβλιοθηκών Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης
ΑΕΙ	Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα
Α.Τ.Ε.Ι.Θ.	Αλεξάνδρειο Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Θεσσαλονίκης
ΕΒΕ	Εθνική Βιβλιοθήκη Ελλάδος
ΕΕΒΕΠ	Ένωση Ελλήνων Βιβλιοθηκονόμων & Επιστημόνων Πληροφόρησης
Ε.Ε.	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΚΕΒΙ	Εθνικό Κέντρο Βιβλίου
Ε.Κ.Τ.	Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης
Ε.Μ.Π.	Εθνικό Μετσόβειο Πολυτεχνείο
ΕΠΕΑΕΚ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης
ΕΣΠΑ	Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς
Η.Π.Α.	Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής
ΙΚΑ	Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων
κ.α.	και άλλα
κλπ.	και λοιπά
Κ.Π.Σ.	Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης
ΜΜΕ	Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης
ΜΟΠΑΒ	Μονάδα Ολικής Ποιότητας Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών
ΜΤΠΥ	Μετοχικό Ταμείο Πολιτικών Υπαλλήλων
ΝΠΔΔ	Νομικό Πρόσωπο Δημόσιο Δικαίου
ΝΠΙΔ	Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου
Ο/Α υλικό	Οπτικοακουστικό υλικό
π.χ.	παραδείγματος χάριν
ΥΠΔΒΜΘ	Υπουργείο Παιδείας, Διά Βίου Μάθησης και Θρυσκευμάτων

ΥΠΕΠΘ	Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού
AACR2	Anglo-American Cataloguing Rules, Second Edition
Ask NYPL	Ask New York Public Library
BL	British Library
CBJ	Congressional Budget Justifications
CD	Compact Disc
DDC	Dewey Decimal Classification
DVD	Digital Video/Versatile Disc
Heal Link	Hellenic Academic Libraries Link
LIBER	Association of European Research Libraries
NYPL	New York Public Library
OPAC	Online Public Access Catalog

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Αναμφισβήτητα , η Ελλάδα βρίσκεται σε μια κρίσιμη καμπή της σύγχρονης ιστορίας της καθώς η οικονομική κρίση των τελευταίων ετών την έχει οδηγήσει στα πρόθυρα της χρεοκοπίας. Εξαιτίας της ,η κυβέρνηση αδυνατεί να παρέχει κρατικές υπηρεσίες υψηλής ποιότητας και αναγκάζεται να περικόψει χιλιάδες χρηματοδοτήσεις.

Οι εξελίξεις αυτές δε θα μπορούσαν να αφήσουν ανεπηρέαστες τις βιβλιοθήκες της χώρας ,οι οποίες οφείλουν να θέσουν νέα πλαίσια δράσης με σκοπό την εύρυθμη λειτουργία τους. Μια βιβλιοθήκη ,πρέπει να συμβαδίζει με τις νέες ανάγκες που δημιουργούνται στην κοινωνία, αποτελώντας πάντα ένα περιβάλλον σύγχρονων και αξιόπιστων υπηρεσιών πληροφόρησης.

Με την παρούσα εργασία προσπαθήσαμε να εντοπίσουμε τις βασικότερες συνέπειες της οικονομικής κρίσης στις βιβλιοθήκες της χώρας μας και στην πορεία ,μέσα από διεθνή βιβλιογραφία και έρευνα που εκπονήθηκε, να ανακαλύψουμε τους τρόπους με τους οποίους οι βιβλιοθήκες του εξωτερικού ,εδώ και δεκαετίες ,έχουν αξιοποιήσει με σκοπό την βελτίωση των υπηρεσιών τους, για αυτό το λόγο γίνεται αναφορά σε κάποιες από αυτές.

Οι ελληνικές βιβλιοθήκες προκειμένου να αυξήσουν την αναγνωρισιμότητα του εκπαιδευτικού , επιστημονικού και κοινωνικού τους έργου, οφείλουν να υιοθετήσουν και να εφαρμόσουν νέες στρατηγικές ανάπτυξης και επιβίωσης στους δύσκολους καιρούς που διανύουμε.

Η ελλιπής βιβλιογραφία σχετικά με τις συνέπειες της κρίσης στις ελληνικές βιβλιοθήκες μας ώθησε να διεξάγουμε έρευνα στο σύνολο των ελληνικών βιβλιοθηκών, ανεξαρτήτως είδους, έτσι ώστε να διαπιστωθεί η κατάσταση που βρίσκονται αλλά και ποιες επηρεάστηκαν περισσότερο.

Λέξεις κλειδιά: Οικονομική κρίση, Ελληνικές βιβλιοθήκες, Έρευνες, Χρηματοδότηση

1.0 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ

από το κραχ του 1929 ....

Οι πρώτες δεκαετίες του 20^{ου} αιώνα χαρακτηρίστηκαν από έντονους ρυθμούς ανάπτυξης, κυρίως στις ΗΠΑ. Την περίοδο αυτή δημιουργήθηκαν νέοι εκατομμυριούχοι , ως αποτέλεσμα την αύξηση των επενδυτών στα χρηματιστήρια . Οι επενδυτές έβαζαν υποθήκη τις περιουσίες τους ή επένδυαν τις αποταμιεύσεις μιας ζωής ,μη γνωρίζοντας που επένδυαν ή ακόμα χειρότερα μη γνωρίζοντας τι τους περίμενε.

Την ιδιαίτερη αυτή περίοδο διαδέχθηκε η Μεγάλη Κρίση που ξέσπασε μετά την πτώση του Χρηματιστηρίου της Νέας Υόρκης τον Οκτώβριο του 1929. Η «Μαύρη Πέμπτη» όπως αποκαλείται η Πέμπτη 24 Οκτωβρίου του 1929, ήταν η μέρα όπου η Wall Street έκλεισε με απώλειες 13%.Οι μετοχές είχαν χάσει την αξία τους ,γεγονός αναπάντεχο , αφού για δέκα συνεχόμενα έτη είχαν ανοδική πορεία (Τσουλφίδης, 2012).

Η κρίση ξέσπασε από τους επενδυτές, οι οποίοι πουλούσαν μετοχές σε ταχύτατους ρυθμούς προκαλώντας πανικό, ωστόσο καταλυτικός ήταν ο ρόλος των τραπεζών και της κυβέρνησης. Οι τράπεζες από τη μια πλευρά είχαν δανείσει τεράστια ποσά στις εταιρίες του χρηματιστηρίου που κινδύνευαν με χρεοκοπία ενώ είχαν αγοράσει μεγάλο αριθμό μετοχών μηδαμινής πλέον αξίας και από την άλλη πλευρά το κράτος δε τόλμησε να επέμβει τη στιγμή που ήταν απαραίτητο (Τσουλφίδης,2012).

Παράλληλα ,σημαντικό πλήγμα δέχτηκε και η βιομηχανία, που μέχρι τότε ευημερούσε χάρη στα χαμηλά επιτόκια και στις ανεξέλεγκτες επενδύσεις.Επιπλέον, η υπερπαραγωγή πρώτων υλών και γεωργικών προϊόντων οδήγησε στην πτώση των τιμών και τη μείωση της αγοραστικής δύναμης των αγροτών. Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με τις υπεραισιόδοξες βιομηχανικές επενδύσεις στους αναδυόμενους τεχνολογικούς τομείς είχε ως αποτέλεσμα να δημιουργηθεί μία προσφορά που ξεπερνούσε τη ζήτηση στην αγορά Αυτό που ακολούθησε δεν είχε προηγούμενο. Η Wall Street κατέρρευσε, με τους

επενδυτές να χάνουν συνολικά 40 δισ. Δολάρια (Αντωνοπούλου, 2009).

Η Μεγάλη Ύφεση είχε καταστροφικές επιπτώσεις στις ανεπτυγμένες και τις αναπτυσσόμενες χώρες, επηρεάζοντας το διεθνές εμπόριο ,προσωπικά εισοδήματα καθώς επίσης τα έσοδα του κράτους ,τις τιμές και τα κέρδη. Οι οικονομική κατάσταση όλων των χωρών ήταν ήδη εξασθενημένη από τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο, ενώ η εμμονή των Αμερικανών στην αποπληρωμή των δανείων από τις ευρωπαϊκές χώρες επιδείνωσαν περισσότερο το πρόβλημα. Οι τράπεζες άρχισαν να καταρρέουν αλυσιδωτά προκαλώντας μια παγκόσμια οικονομική ύφεση ,με τους ανέργους να αγγίζουν τα 30 εκατομμύρια.

Η Μεγάλη Κρίση τερματίστηκε σε διαφορετικό χρόνο ανά χώρα.. Οι περισσότερες από αυτές προτίμησαν να εφαρμόσουν προγράμματα ανακούφισης αλλά και να αλλάξουν την πολιτική τους, μειώνοντας κυρίως τις δαπάνες. Από την άλλη πλευρά, οι απελπισμένοι πολίτες επέλεξαν να στραφούν σε εθνικιστικές παρατάξεις, όπως τον Αδόλφο Χίτλερ , με αποτέλεσμα την έναρξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, ξεκινώντας έτσι μια νέα εποχή.

.....στην κρίση των subprimes

Στις αρχές του καλοκαιριού του 2007 οι ΗΠΑ είδαν για μια ακόμα φορά την οικονομία τους να συρρικνώνεται, επιβεβαιώνοντας για άλλη μια τη φράση << Η ιστορία επαναλαμβάνεται>>. Μια νέα λέξη αρχίζει να απασχολεί τους οικονομολόγους :τα sub primes, δηλαδή τα δάνεια.

Η κρίση των sub primes ξεκίνησε από τις ΗΠΑ και με γρήγορους ρυθμούς εξαπλώθηκε σε όλο τον κόσμο. Ήταν το αποτέλεσμα της αλόγιστης πολιτικής που ακολούθησαν οι αμερικάνικες τράπεζες αλλά και τις ψευδαίσθησης για μια παγκόσμια ανάπτυξη.Πρόκειται για στεγαστικά δάνεια που χρηματοδοτούν πέραν του 100% της αξίας του ακινήτου .

Η υψηλή ζήτηση πίεζε τις τιμές των ακινήτων προς τα πάνω, ενώ οι τράπεζες δάνειζαν ανεξέλεγκτα. Αυτό σημαίνει ότι χορηγούνταν σε δανειολήπτες με κίνδυνο να μην μπορέσουν να τα αποπληρώσουν, είτε γιατί είχαν χαμηλό εισόδημα, είτε γιατί δεν είχαν μόνιμη εργασία. Επιπλέον, οι τόκοι ήταν εξαιρετικά υψηλοί αλλά και κυμαινόμενοι, δίνοντας το έναυσμα δημιουργίας ενός κερδοσκοπικού συστήματος γύρω από αυτά. (Βούλγαρης, 2009).

Η χρηματοοικονομική κρίση δε μπορεί να αποδοθεί σε μια μόνο αιτία. Σύμφωνα με ειδικούς, προήλθε από συνδυασμό διαφόρων παραγόντων. Ως πρώτος παράγοντας θεωρούνται οι οικονομικές ανισότητες που δημιουργήθηκαν μεταξύ των χωρών. Για

παράδειγμα στην Αμερική δημιουργήθηκε υψηλό έλλειμμα στις τρέχουσες συναλλαγές ενώ στην Ασία παρατηρήθηκε υψηλό πλεόνασμα ,ιδιαίτερα στην Κίνα .

Δεύτερος καθοριστικός παράγοντας ήταν η φούσκα ακινήτων στις ΗΠΑ. Οι τιμές των ακινήτων ξεκίνησαν μια ανοδική πορεία, η οποία αν και προβλημάτισε πολλούς αναλυτές, αφέθηκε να εξαπλωθεί (Χαρδούβελης ,2009).

Η πολιτική φθηνού χρήματος που ακολουθήθηκε, σε συνδυασμό με την υπερβολική χαλάρωση στα κριτήρια χορήγησης δανείων οδήγησαν στην έκρηξη της φούσκας. Έτσι λοιπόν η αγορά αρχίζει να κλονίζεται επιφέροντας μια γενικευμένη κρίση. Ακολούθησαν κατασχέσεις σπιτιών και χιλιάδες εξώσεις. Η πώληση αυτών απλά επιδείνωσε την κατάσταση. Μέσα από αλυσιδωτές αντιδράσεις η ύφεση της αμερικανικής οικονομίας θεωρήθηκε πλέον δεδομένη.

Όσο ,η κρίση δε διαγνώστηκε άμεσα , για αυτό το λόγο εξαπλώθηκε με ταχύτατους ρυθμούς σε όλο τον κόσμο. Τα πρώτα θύματα της ήταν η επενδυτική τράπεζα Northern Rock του Ηνωμένου Βασιλείου (Σεπτέμβριος 2007), αλλά και άλλες ελβετικές και γερμανικές τράπεζες.

Το γεγονός ότι η σημερινή οικονομία έχει πάρει παγκόσμιες διαστάσεις, κάνει την κρίση αυτή πιο σοβαρή τόσο στις επιπτώσεις όσο και στην αντιμετώπισή της. Γνωστό είναι ότι η κρίση δεν έχει επιδράσει μόνο στην οικονομία αλλά και στον ανθρώπινο ψυχισμό .Τα κρούσματα αυτοκτονιών έχουν αυξηθεί λόγω της οικονομικής εξαθλίωσης ,καθώς επίσης και οι κοινωνικές ανισότητες με τους άστεγους να αυξάνονται ολοένα και περισσότερο (Katalins, 2008).

Δυστυχώς ,το επικρατών σύστημα οδήγησε τον κόσμο στο μεγαλύτερο πόλεμο του τελευταίου αιώνα. Αναμφισβήτητα ,ο καθένας μας βιώνει την κρίση σε διαφορετικό βαθμό με άλλους να βρίσκονται πιο κάτω από τα όρια της φτώχειας και άλλους να πλουτίζουν ολοένα και περισσότερο.

« Όσο ο κόσμος περπατά στην ιδέα του, (ο θάνατος σου η ζωή μου), να το πούμε λίγο διαφορετικά, όσο θα υπάρχουν ισχυροί, θα υπάρχουν και ανίσχυροι από την άλλη πλευρά. Συνεπώς ο πλανήτης και οι κοινωνίες θα βιώνουν συνεχείς κρίσεις» (Αληθινός, 2010).

1.2 Η ΚΡΙΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Το καλοκαίρι του 2007 η αισιοδοξία που χαρακτήριζε τη λειτουργία του παγκόσμιου οικονομικού συστήματος παύει να υφίσταται Σε συνέχεια μιας περιόδου άκρατης ανάπτυξης με κορύφωση την πενταετία 2002-2007, θα κάνουν την εμφάνιση τους τα πρώτα σημάδια της κρίσης του παγκόσμιου χρηματοπιστωτικού συστήματος στην αγορά στεγαστικών δανείων χαμηλής πιστοληπτικής αξιολόγησης των ΗΠΑ (Χαρδουβέλης, 2011).

Ωστόσο, η αισιοδοξία ήταν τόσο μεγάλη, που ακόμα κι ένα χρόνο μετά το ευρύ κοινό αλλά και οι ειδικοί δεν φαίνεται να είχαν αντιληφθεί πλήρως την κρισιμότητα της κατάστασης. Η κατάρρευση της αμερικάνικης τράπεζας Lehman Brothers το Σεπτέμβριο του 2008, βύθισε την παγκόσμια οικονομική κοινότητα στην δίνη της οικονομικής ύφεσης (Χαρδουβέλης, 2011).

Η οικονομική αναταραχή ,έχοντας ως εκκίνηση τη μεγαλύτερη οικονομία του πλανήτη, θα μεταλαμπαδευτεί πολύ γρήγορα σε όλη την υφήλιο, επηρεάζοντας όλες τις οικονομίες. Ωστόσο, αν φάνηκε ότι η πολιτικές κινήσεις των ΗΠΑ κατάφεραν να θέσουν την κρίση του χρηματοοικονομικού συστήματος υπό έλεγχο, με τα πρώτα σημάδια ανάκαμψης να φαίνονται το 2010, η ύφεση είχε ήδη αρχίσει να πλήττει την οικονομία.

Σε ότι αφορά την Ελλάδα, η οικονομική κρίση ,έφτασε στα τέλη του 2009, με ενάμιση χρόνο καθυστέρηση ,και ενώ άλλες χώρες έβλεπαν ήδη τα πρώτα σημάδια οικονομικής ανάκαμψης (Χαρδουβέλης, 2011). Κατάφερε εντούτοις γερό πλήγμα στην ήδη εύθραυστη ελληνική οικονομία και οδήγησε στην ουσιαστική κατάρρευση των δημόσιων οικονομικών. Η ελληνική οικονομική κρίση ξεκίνησε από την υπερχρέωση του ελληνικού δημοσίου και την πιθανή αδυναμία ελέγχου του διογκωμένου χρέους του. Το έλλειμμα αξιοπιστίας της ελληνικής οικονομίας που προκάλεσε η σταδιακή αναθεώρηση των στοιχείων του ελλείμματος από το 6% για το 2009 σε 15,4% έβαλε την Ελλάδα στο στόχαστρο των αγορών και οι πιέσεις στην ελληνική οικονομία οδήγησαν την Ελλάδα να ζητήσει Ευρωπαϊκή βοήθεια για την αποφυγή της χρεοκοπίας (Χαρδουβέλης, 2011).

Η προσφυγή της στο μηχανισμό οικονομικής στήριξης από το Μάιο του 2010 με την παρέμβαση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) και του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ), οδήγησε σε ένα αυστηρό πρόγραμμα λιτότητας ,το οποίο επικεντρώθηκε σε μεγάλο βαθμό στις περικοπές των Δημοσίων Δαπανών ,στο πάγωμα των προσλήψεων στο δημόσιο τομέα ,στην αύξηση φορολογικών συντελεστών και στη συρρίκνωση των

προϋπολογισμών (Χαρδουβέλης 2011, Ράπανος, Καπλάνογλου 2011).

Σήμερα, έχοντας διανύσει ήδη τρία χρόνια σε αρνητική τροχιά, ο αντίκτυπος της ύφεσης γίνεται αντιληπτός σε κάθε πτυχή της δημόσιας και ιδιωτικής ζωής, οδηγώντας σε πτώση του βιοτικού επιπέδου για την πλειοψηφία του κοινωνικού συνόλου και ενισχύοντας την αίσθηση της αβεβαιότητας για το μέλλον.

Η περικοπές στις κρατικές δαπάνες επηρεάζουν άμεσα και την λειτουργία των Βιβλιοθηκών της χώρας, οι οποίες αντλούν τον κύριο όγκο της χρηματοδότησης τους από τον κρατικό προϋπολογισμό. Αυτό που γίνεται φανερό σήμερα, είναι ότι η πολιτική που ακολουθείται δεν επαρκεί ως μέτρο για τη βελτίωση των δημόσιων οικονομικών (Χαρδουβέλης, 2011). Για να μπορέσουν οι βιβλιοθήκες καταρχάς να επιβιώσουν και στη συνέχεια να επανέλθουν σε τροχιά ανάπτυξης απαιτείται συστηματική και συλλογική προσπάθεια αξιοποιώντας στο έπακρο τις δυνάμεις τους .

2. ΟΙ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΥΦΕΣΗΣ 2008- 2013

2.1 ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ Η ΑΞΙΑ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

Οι σύγχρονες θεωρίες θέτουν τη γνώση στο επίκεντρο της οικονομικής και κοινωνικής μετεξέλιξης. Βιώνουμε τη μετάβαση από τη Βιομηχανική Κοινωνία του 20ου αιώνα στην Κοινωνία της Γνώσης, της Πληροφορίας και της Μάθησης .Η εκπαίδευση και η δια βίου μάθηση είναι οι βασικοί μοχλοί για την ανάπτυξη μιας χώρας, διότι η παιδεία αποτελεί το βασικό εργαλείο ώστε να εξασφαλιστεί στους πολίτες η απαραίτητη κατάρτιση για την επιβίωση τους σε μια διεθνοποιημένη οικονομία. Για αυτό το λόγο καθίσταται αναγκαίο για ολοένα και περισσότερα άτομα η απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων, η διάρκεια αλλά και η ποικιλία των οποίων θα τους επιτρέψει να προσαρμοστούν στις σημερινές αλλαγές.

Ταυτόχρονα το πολιτικό και εκπαιδευτικό πλαίσιο αλλάζει και προσαρμόζεται στις

επιταγές της παγκοσμιοποίησης και της παγκόσμιας οικονομίας των γνώσεων. Για τη δημιουργία αποτελεσματικών συστημάτων δια βίου εκπαίδευσης (lifelong education) τα κράτη προχωρούν σε σημαντικές αλλαγές τόσο στη διοίκηση όσο και στη χρηματοδότηση του συστήματος εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Το ρόλο αυτό καλούνται να καλύψουν οι βιβλιοθήκες, οι οποίες αποτελούν λίκνο πολιτισμού, συμβάλλοντας με την πλούσια δράση τους στην πολιτιστική ανάπτυξη των κοινωνιών. Προσπαθούν να ανταποκριθούν στην ανάγκη της συνεχούς επιμόρφωσης και της δια βίου μάθησης αναπτύσσοντας δράσεις ενίσχυσης του επιπέδου προσωπικού και των νέων τεχνολογιών. Κυρίως όμως, στο πλαίσιο της “δια βίου μάθησης”, παρέχουν τις υπηρεσίες τους και επιτελούν ουσιαστικό έργο για όλες τις κατηγορίες πολιτών, παιδιά, εφήβους, ενήλικες, μεγάλης ηλικίας άτομα και άτομα με ειδικές ανάγκες. Η ένταξη των νέων τεχνολογιών στις λειτουργίες της Βιβλιοθήκης δίνει νέες κατευθύνσεις στον τρόπο διαχείρισης και ανάκτησης της γνώσης, μετατρέποντας τη βιβλιοθήκη συγχρόνως σε Κέντρο Πληροφόρησης.

Στην Ελλάδα ωστόσο οι υπηρεσίες των βιβλιοθηκών δεν ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις που έχει η σύγχρονη κοινωνία, η οποία εξελίσσεται με ταχύτατους ρυθμούς, αλλά ούτε στις ανάγκες μιας οικονομίας που πρέπει να αυξήσει την ανταγωνιστικότητα της για να επιβιώσει μέσα στο νέο παγκοσμιοποιημένο οικονομικό περιβάλλον. Για αυτό το λόγο είναι αναγκαίο οι βιβλιοθήκες να υποστούν όλες τις απαραίτητες αλλαγές που θα τους επιτρέψει να προσαρμοστούν αλλά και να είναι σε θέση να καλύψουν τις απαιτήσεις της κοινωνίας του 20ου αιώνα. Είναι προφανές ότι χρειάζεται να τεθούν στη διάθεση του πολίτη υπηρεσίες και υποδομές που θα τον βοηθήσουν να ανταποκριθεί στις προκλήσεις του αύριο. Μια βιβλιοθήκη πρέπει να κατέχει σημαντικό ρόλο στην προσπάθεια καλλιέργειας ενός λαού και η σπουδαιότητα τους φαίνεται πως ήταν ήδη γνωστή από τα αρχαία χρόνια. Για αυτό το λόγο αξίζει μια σύντομη αναδρομή στο πέρασμα των χρόνων.

2.2 ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΣΤΙΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

Η οικονομική κρίση ήρθε στη ζωή μας σαν ανεμοστρόβιλος και σάρωσε τα πάντα: βεβαιότητες, πεποιθήσεις, προβλέψεις, υποθέσεις, προοπτικές. Η προσφυγή της Ελλάδας στο μηχανισμό στήριξης από το Μάιο του 2010, συνοδεύτηκε από ένα αυστηρό πρόγραμμα δημοσιονομικής προσαρμογής που επικεντρώνεται στις περικοπές των Δημοσίων Δαπανών του κράτους (Χαρδουβέλης, 2011).

Σήμερα, μετά από τρία χρόνια ,ο αντίκτυπος της ύφεσης γίνεται αντιληπτός σε κάθε πτυχή της δημόσιας και ιδιωτικής ζωής ,οδηγώντας σε πτώση του βιοτικού επιπέδου για την πλειοψηφία του κοινωνικού συνόλου ,οδηγώντας σε αβεβαιότητα για το αύριο (International Labour office, 2011).

Οι περικοπές στις κρατικές δαπάνες επηρεάζουν άμεσα τον πολιτισμό και την παιδεία μας και ανάμεσα σε αυτά τα θύματα βρίσκονται και οι βιβλιοθήκες, οι οποίες αντλούν τον κύριο όγκο της της χρηματοδότησης τους από τον κρατικό προϋπολογισμό.

Η πολιτική που ακολουθείται σήμερα, αυτή των περικοπών ,είναι φανερό ότι δεν επαρκεί για τη βελτίωση των δημόσιων οικονομικών. Η συρρίκνωση αυτή επιβαρύνει ήδη μια δύσκολη κατάσταση (Χαρδουβέλης, 2011). Για να μπορέσουν οι βιβλιοθήκες της χώρας να αντεπεξέλθουν και να μπορέσουν στη συνέχεια να επέλθουν σε τροχιά ανάπτυξης ,θα πρέπει να με συστηματική και συλλογική προσπάθεια να χρησιμοποιήσουν στο έπακρο τις δυνάμεις τους.

Παρακάτω ,παρουσιάζουμε την γενική εικόνα των βιβλιοθηκών στην Ελλάδα, πως και που επηρεάστηκαν, αλλά και ποιες δέχτηκαν το μεγαλύτερο πλήγμα .

2.3 ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ

Η ελληνική πολιτεία ,ενώ σε θεσμικό επίπεδο αναγνωρίζει την ίδρυση και τη λειτουργία των σχολικών βιβλιοθηκών για την ποιοτική αναβάθμιση της παιδείας ,ωστόσο δεν προβλέπει πουθενά τη χρηματοδότηση τους με αποτέλεσμα να λειτουργούν σε εξαιρετικά χαμηλό εως και ανύπαρκτο επίπεδο, σύμφωνα με έρευνες που έχουν πραγματοποιηθεί. (Σιγάλας, 1998) . Οι περισσότερες από αυτές βρίσκονται σε μη προσβάσιμους χώρους, συχνά κλειδωμένες , χωρίς κάποιον υπεύθυνο που να αντιλαμβάνεται τη σπουδαιότητα του ρόλου του με αποτέλεσμα να απέχουν πολύ από το ρόλο που π΄ρέπει να καλύψουν . (Αναγνωστόπουλος, 1987).

Η οργάνωση, η λειτουργία και η επάρκεια τους σε βιβλία απέχουν πολύ από τις αναγκαίες προδιαγραφές .Η βιβλιοθήκη σε ένα σχολείο δεν είναι απλά μια δανειστική βιβλιοθήκη ,ούτε και ένα απλο αναγνωστήριο και δεν απευθύνεται μόνο σε άτομα που έχουν άριστες επιδόσεις στα μαθήματα. Οι ποικίλες δραστηριότητες στις οποίες συμμετέχουν οι μαθητές, παίρνοντας πρωτοβουλίες και δρώντας δημιουργικά, μεταμορφώνει τη βιβλιοθήκη σε μια εστία πνευματική, σε ένα μικρό πολιτιστικό κέντρο που προσπαθεί να ανατρέψει την παραδοσιακή δομή του παιδιά να το αγαπούν. Η βιβλιοθήκη, εκτός από κέντρο πρόσβασης στη γνώση και την έρευνα, γίνεται χώρος ένταξης, κοινωνικοποίησης, κοινωνικής δικτύωσης και ελεύθερης έκφρασης.

Παρόλα αυτά το 2011 το ελληνικό κράτος αποφάσισε ,λόγω της δύσκολης οικονομικής κατάστασης που διανύει η χώρα , να κλείσει τις Σχολικές βιβλιοθήκες για τις οποίες είχε εισπράξει χρήματα από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η δικαιολογία που προβάλλεται είναι ότι δεν υπάρχουν κονδύλια για να πληρώνονται οι αναπληρωτές , και επομένως κάθε εκπαιδευτικός πρέπει να επιστρέψει στη θέση του.

Από την ιστορική αναδρομή φαίνεται ξεκάθαρα ότι η φετινή κατάσταση δεν ήταν απρόσμενη ,καθώς από την πρώτη μέρα λειτουργίας τους εγκαταλείφθηκαν. Από την πλευρά της η πολιτεία , όλα αυτά τα χρόνια , έκανε ελάχιστα πράγματα για να υποστηρίξει αυτές τις διακηρύξεις . Δεν δόθηκε ποτέ από το ΥΠΕΠΘ η ετήσια επιχορήγηση που προβλέπεται , ούτε υπήρξε ποτέ ο κατάλληλος σχεδιασμός ,που να περιλαμβάνει τη χρήση της σχολικής βιβλιοθήκης , ώστε να την καταστήσει « εργαστήριο άσκησης του μαθητή στην κριτική σκέψη που απαιτεί η σύγχρονη κοινωνία ». Οι σχολικές βιβλιοθήκες αφέθηκαν να βουλιάξουν παρά τις όποιες μεταρρυθμίσεις.

Ακόμη και το 2010 που άρχισε η λειτουργία των 266 βιβλιοθηκών και εξοπλίστηκαν με τον κατάλληλο εξοπλισμό , δεν τους δόθηκε το ΑΒΕΚΤ, το πρόγραμμα διαχείρισης βιβλιοθηκών. Η χαριστική βολή για τις σχολικές βιβλιοθήκες ήρθε το Σεπτέμβριο του 2011 με την κρατική εγκύκλιο ,σύμφωνα με την οποία θα έπρεπε να παραδοθεί η υλικοτεχνική υποδομή κάθε σχολικής βιβλιοθήκης στους περιφερειακούς διευθυντές εκπαίδευσης.

Ουσιαστικά ,το υπουργείο παρέδωσε την ευθύνη λειτουργίας των βιβλιοθηκών, αποκλειστικά στα σχολεία, καταργώντας τα σχετικά κονδύλια και τις όποιες θέσεις βιβλιοθηκονόμων ή υπεύθυνων-εκπαιδευτικών υπήρχαν σε ορισμένα από αυτά ,με άμεσο αντίκτυπο στη λειτουργία των σχολικών βιβλιοθηκών (Αποστόλου, 2011).

Αποτέλεσμα αυτού είναι από τον φετινό Οκτώβρη οι σχολικές βιβλιοθήκες να υπολειτουργούν. Μια περιήγηση στο διαδίκτυο αποκαλύπτει ότι από τις 757 σχολικές βιβλιοθήκες που λειτουργούσαν, άλλες ανοίγουν ευκαιριακά στα διαλείμματα, άλλες για δυο τρίωρα την εβδομάδα, άλλες για δυο -τρεις μέρες την εβδομάδα, σε εθελοντική βάση από τους εκπαιδευτικούς ή με ανάθεση τους από το Διευθυντή του σχολείου ,όταν έχουν κενό ή για συμπλήρωση του ωραρίου τους , οι οποίοι όμως ,όσο κι αν φιλότιμα προσπαθούν, χωρίς να γνωρίζουν το υλικό και τη διαχείρισή του δεν μπορούν να προχωρήσουν σε μακροπρόθεσμο σχεδιασμό δραστηριοτήτων και εκπαιδευτικών δράσεων, άρα και στην οργανωμένη λειτουργία των σχολικών βιβλιοθηκών σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο ίδρυσης τους. (Κώστα, 2012).

Αυτή είναι η παρούσα πραγματικότητα σχετικά με το θεσμό που αποκαλύπτει τουλάχιστον άγνοια για τη σημασία και τον ρόλο της σχολικής βιβλιοθήκης στην εκπαιδευτική διαδικασία κι έρχεται σε αντίφαση με τις εξαγγελίες για το «νέο σχολείο» με τις ερευνητικές εργασίες και τη διερευνητική προσέγγιση της γνώσης, , τη συνεργατική μάθηση κλπ. Αναμφισβήτητα, δε μπορεί να νοηθεί σχολείο χωρίς βιβλιοθήκη ,γιατί καμία εκπαιδευτική διαδικασία δεν θα μπορέσει να επιτύχει κάτι αποφασιστικό αν ο αποδέκτης της δεν έχει προετοιμαστεί για μια βαθύτερη πρόσληψη και υποδοχή.

Ανεξαρτήτως της σημερινής επικρατούσας κατάστασης, οι σχολικές βιβλιοθήκες θα πρέπει να αποτελούν ένα ζωντανό κομμάτι του σχολείου, θα πρέπει να αποτελεί τη καρδιά του εκπαιδευτικού ιδρύματος ,να συμβάλλει αποφασιστικά στη διαδικασία της διδασκαλίας, στηρίζοντας το εκπαιδευτικό πρόγραμμα. Θα πρέπει να επιδιώκει να καλλιεργήσει μία διαφορετική σχέση με τους μαθητές, λειτουργώντας ως ένας δημιουργικός χώρος του σχολείου, ένας χώρος αλληλεπίδρασης, διαλόγου και πολιτιστικής δραστηριότητας, που διευρύνει τον πνευματικό ορίζοντα των μαθητών και που συνεισφέρει

στην ανάπτυξη της τέχνης ,της γνώσης και του πολιτισμού. Το σχολείο με την βιβλιοθήκη θα πρέπει να αλληλεπιδρούν, οι μαθητές μέσα στα πλαίσια των μαθημάτων τους θα πρέπει να καλούνται να αναζητήσουν τα κατάλληλα αρχεία ώστε να ολοκληρώσουν μία εργασία.

Συμπερασματικά, το θέμα των σχολικών βιβλιοθηκών είναι πολυδιάστατο, καθώς δεν συνδέεται μόνο με εκπαιδευτικούς στόχους και πρακτικές, αλλά αποτελεί τμήμα της ευρύτερης παιδείας μας, της κουλτούρας και της προσωπικότητάς μας.

2.4 ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ

Η Ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη λειτουργεί για να εξυπηρετήσει τις ανάγκες ενός ιδρύματος ανώτατης εκπαίδευσης με βασικό στόχο την παροχή επιστημονικού υλικού και την καλύτερη εξυπηρέτηση των μελών της. Συνήθως, η βιβλιοθήκη εδρεύει στον ίδιο χώρο με το ίδρυμα που εξυπηρετεί ενώ η συλλογή της αναπτύσσεται και διαμορφώνεται ανάλογα με το πρόγραμμα σπουδών του τμήματος στο οποίο ανήκει.

Αναμφισβήτητα, η ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη αποτελεί τον πυρήνα στην πνευματική ζωή ενός πανεπιστημίου, προσφέροντας ικανοποίηση στις ανάγκες των μελών για επιστημονική έρευνα και πνευματική τελειοποίηση. Αποτελούν χώρους, όπου παρέχονται όλες οι ιδέες και οι πληροφορίες ώστε να επιτρέπουν στους ανθρώπους να ενημερώνονται σφαιρικά και να διαμορφώνουν ελεύθερα την προσωπική τους άποψη.

Στην Ελλάδα παρόλα αυτά η σημασία της ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης, ως βασικός εκπαιδευτικός θεσμός στο χώρο του Πανεπιστημίου, φαίνεται να μην έχει ακόμα δημιουργήσει μια κοινώς αποδεκτή και παγιωμένη παράδοση. Μόνο κατά τα τελευταία χρόνια είχε αρχίσει δειλά δειλά μια περίοδος ανάκαμψης τους .Με εθνικούς, αλλά ιδιαίτερα με κοινοτικούς πόρους, χρηματοδοτήθηκαν προγράμματα ανάπτυξης των Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών και λειτούργησαν αποτελεσματικά δίκτυα

πληροφοριών. Οι Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες βελτίωσαν τις κτιριακές υποδομές τους, εκμεταλλεύτηκαν την πληροφοριακή τεχνολογία και τα δίκτυα πληροφοριών,

μηχανοργάνωσαν τους καταλόγους τους, διέθεσαν πληροφοριακό υλικό μέσω του Internet και προσέφεραν πλέον υπηρεσίες, άγνωστες μέχρι προσφάτως, στον ελληνικό χώρο. Ακόμη, δημιούργησαν δομές συνεργασίας, όπως π.χ. την Κοινοπραξία των Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (HEAL Link). Οι Ερευνητικές Βιβλιοθήκες με την καθοδήγηση του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης προχώρησαν στη μετάβασή τους στην ηλεκτρονική εποχή, δημιουργώντας, επίσης, τις δικές τους δομές συνεργασίας (Σεμερτζίδου, 2008).

Επιπλέον, όλες οι Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες της χώρας, στο διάστημα 1996 – 2008 έλαβαν χρηματοδότηση από δύο προγράμματα ΕΠΕΑΕΚ στο πλαίσιο του 2ου και 3ου Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης (ΚΠΣ) μέσω των οποίων κατάφεραν να αναπτύξουν νέες υπηρεσίες, να εμπλουτίσουν το υλικό (έντυπο, ηλεκτρονικό, οπτικοακουστικό), αλλά και να αναβαθμίσουν το ρόλο των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών μέσα στην ακαδημαϊκή κοινότητα και στην εκπαιδευτική διαδικασία. Ακόμη, ανέλαβαν δράσεις ως προς τη βελτίωση και περαιτέρω ανάπτυξη των παρεχόμενων υπηρεσιών τους, σύμφωνα με τις τρέχουσες τάσεις και εξελίξεις της ψηφιακής εποχής που διανύουμε. Ενδεικτικά αναφέρονται κάποιες από αυτές: 1) ακαδημαϊκά καταθετήρια, 2) δίκτυο δια-δανεισμού 3) ανάπτυξη εφαρμογών για εξυπηρέτηση χρηστών- AMEA 4) εφαρμογή προτύπων ISO στη παροχή υπηρεσιών 5) εκπαίδευση της ακαδημαϊκής κοινότητας ως προς στη χρήση ψηφιακών πηγών πληροφόρησης και υπηρεσιών (ψηφιακά περιοδικά, βάσεις δεδομένων εικόνων και πλήρους κείμενου κ.ά. Παράλληλα, εκατοντάδες πτυχιούχοι, κυρίως συμβασιούχοι, προσλήφθηκαν για να καλύψουν τις νέες ανάγκες.

Ωστόσο, η δύσκολη οικονομική κατάσταση που διανύει η χώρα δε θα μπορούσε να αφήσει τις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες ανεπηρέαστες. Μετά από την ανακοίνωση του ΥΠΕΠΘ ότι θα αποκλειστούν από το Δ' ΚΠΣ και από το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (ΕΣΠΑ) 2007-2013 σηματοδοτήθηκε η αδυναμία συνέχισης των καινοτόμων δράσεων καθώς και η απόλυση των 380 συμβασιούχων που παγίωναν αυτές τις θέσεις.

Η απόφαση για τον αποκλεισμό των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών από το ΕΣΠΑ 2006-2013, ουσιαστικά απαξιώνει την πολυετή προσφορά των συμβασιούχων εργαζομένων (βιβλιοθηκονόμοι, πληροφορικοί, οικονομολόγοι κ.ά.), οι οποίοι στη συντριπτική τους πλειοψηφία αποτελούν ανθρώπινο δυναμικό υψηλής εκπαίδευσης και εργασιακής εξειδίκευσης, ενώ αριθμητικά αντιστοιχούν κατά περίπου στο 50% του συνόλου των εργαζομένων. Αναμφισβήτητα πλέον, οι παρεχόμενες υπηρεσίες θα υποβαθμιστούν ενώ οι βιβλιοθήκες θα αναγκαστούν να επιστρέψουν στο παρελθόν, χωρίς υποδομές και εξειδικευμένο προσωπικό. Και φυσικά είναι να απορεί κανείς πώς σε αυτή τη χώρα καταφέρνουμε να απαξιώνουμε και να υποβιβάζουμε θετικές δράσεις που έχουν αποδώσει

καρπούς για την ανώτατη εκπαίδευση, την πληροφόρηση και βεβαίως την επιστημονική έρευνα.

Επίσης στις 23 Σεπτεμβρίου 2013, υπογράφηκε από τους αρμόδιους υπουργούς η Κοινή Υπουργική Απόφαση για την κατάργηση 1349 θέσεων, ανάμεσα σε αυτούς και βιβλιοθηκονόμοι, σε 8 Πανεπιστήμια. Δημιουργήθηκε το Τριμελές Ειδικό Υπηρεσιακό Συμβούλιο, με έδρα το Πανεπιστήμιο Αθηνών, το οποίο θα επιλέξει τους 1.349 υπαλλήλους που θα τεθούν σε διαθεσιμότητα κι εκείνους που θα μετακινηθούν ενδοιδρυματικά στα 25 Πανεπιστήμια και ΤΕΙ. Οι Διευθύνσεις Διοικητικού/ Προσωπικού κάθε Ιδρύματος, υποχρεούνται να υποβάλουν εντός προθεσμίας 15 ημερών, στην ψηφιακή φόρμα του ΑΣΕΠ τα προσόντα όλων των υπαλλήλων των κλάδων και ειδικοτήτων που συμμετέχουν στη διαθεσιμότητα. (Esos, 2013)

Σύμφωνα με την ιστοσελίδα Διαδικτυακή Πύλη για την Παιδεία (Esos online), τα οχτώ πανεπιστήμια που συμμετέχουν στη διαθεσιμότητα είναι:

- Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, με πενήντα βιβλιοθηκονόμους να απολύονται
- Εθνικό Μετσόβειο Πολυτεχνείο, με κατάργηση οχτώ θέσεων βιβλιοθηκονόμων
- Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, με είκοσι τρεις θέσεις να καταργούνται
- Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, με καμία θέση βιβλιοθηκονόμου να καταργείται
- Πανεπιστήμιο Πατρών, με τέσσερις θέσεις να καταργούνται
- Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, με πέντε βιβλιοθηκονόμους να απολύονται
- Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, με καμία θέση βιβλιοθηκονόμου να καταργείται
- Πανεπιστήμιο Κρήτης, με τέσσερις θέσεις να καταργούνται

Οι θέσεις των βιβλιοθηκονόμων που θα καταργηθούν θα γίνει με αποτίμηση προσόντων όπως αναφέρθηκε και παραπάνω.

Αξίζει να σημειωθεί, ότι οι περισσότερες Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες είναι στελεχωμένες από προσωπικό που συνταξιοδοτείται και δεν αναπληρώνεται με νέο, ενώ πολλές θέσεις δεν έχουν προκηρυχθεί από το 1982. Επίσης λόγω της μη ανανέωσης των συνδρομών στα ηλεκτρονικά περιοδικά για την τριετία 2009 - 2011, διακόπηκε η πρόσβαση των Ελληνικών Α.Ε.Ι. (Πανεπιστημίων και Τ.Ε.Ι.) και Ερευνητικών Ιδρυμάτων σε περισσότερους από 9.000 τίτλους επιστημονικών ηλεκτρονικών περιοδικών που επί μια δεκαετία

παρέχονταν στην ακαδημαϊκή κοινότητα και όχι μόνο, με ολέθριες συνέπειες για την υποστήριξη της έρευνας και της παρεχόμενης εκπαίδευσης στη χώρα μας (ΕΕΒΕΠ, 2009).

Δυστυχώς, οι περικοπές των συλλογών είναι ένα γεγονός που όλες οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες στην Ελλάδα το έχουν βιώσει σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό, με αποτέλεσμα να μην μπορούν να ανταποκριθούν στην αποστολή τους, στη στήριξη δηλαδή του εκπαιδευτικού, διδακτικού και ερευνητικού έργου που επιτελείται στην κάθε ακαδημαϊκή μονάδα.

Σίγουρα, αυτή η απόφαση θα επιφέρει πολλά προβλήματα στη βιωσιμότητά και στη λειτουργία των βιβλιοθηκών, όπως το κλείσιμο περιφερειακών βιβλιοθηκών και τη διακοπή όλων αυτών των δράσεων, υποβαθμίζοντας με αυτό τον τρόπο την ποιότητα των παρεχομένων υπηρεσιών τους.

2.5 ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ

Σε αυτό το κεφάλαιο περιλαμβάνονται στοιχεία που αφορούν τις συλλογές, τη χρηματοδότηση, τις δαπάνες, τους χρήστες και τις υπηρεσίες που προσέφεραν οι Ελληνικές Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες κατά το έτος 2011. Επιπλέον, παρουσιάζονται η χρήση των ηλεκτρονικών υπηρεσιών και των πηγών πληροφόρησης αλλά και κόστος αυτών.

Τα στοιχεία συγκεντρώθηκαν από τη Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. Τα στατιστικά στοιχεία συγκεντρώθηκαν με ερωτηματολόγια και συμπληρώθηκαν από τις περισσότερες Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες της χώρας.

Αποφασίσαμε να τα παραθέσουμε στην εργασία μας, με σκοπό να παρουσιάσουμε τις επιρροές της οικονομικής κρίσης στον προϋπολογισμό αυτών των βιβλιοθηκών.

Πίνακας 1. Σύνολο Δαπανών του έτους 2009

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ	ΠΡΟΣΚΗΤΗΣΕΙΣ	ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙ Α	ΑΛΛΑ ΕΞΟΔΑ	ΣΥΝΟΛΟ
ΑΕΙ	8.832.668 €	267.906 €	5.086.512 €	14.187.086 €
ΤΕΙ	655.015 €	12.453 €	112.132 €	779.600 €
ΣΥΝΟΛΟ	9.487.683,00 €	280.359 €	5.198.644€	14.966.686 €

Πίνακας 2. Σύνολο Δαπανών του έτους 2010

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ	ΠΡΟΣΚΗΤΗΣΕΙΣ	ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙ Α	ΑΛΛΑ ΕΞΟΔΑ	ΣΥΝΟΛΟ
ΑΕΙ	5.213.130 €	528.033,00 €	931.525,00 €	6.672.688 €
ΤΕΙ	257.084 €	16.595,00 €	112.778,00 €	386.457 €
ΣΥΝΟΛΟ	5.470.214,00 €	544.628,00 €	1.044.303,00 €	7.059.145 €

Πίνακας 3. Σύνολο Δαπανών του έτους 2011

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ	ΠΡΟΣΚΗΤΗΣΕΙΣ	ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙ Α	ΑΛΛΑ ΕΞΟΔΑ	ΣΥΝΟΛΟ
ΑΕΙ	3.236.575,00 €	144.680,00 €	1.243.905,00 €	4.625.160,00 €
ΤΕΙ	402.034,00 €	5.500,00 €	165.284,00 €	572.818,00 €
ΣΥΝΟΛΟ	3.638.609,00 €	150.180,00 €	1.409.189,00 €	5.197.978,00 €

Από τους παραπάνω πίνακες, είναι ξεκάθαρη η μείωση των εξόδων από το 2009 μέχρι το 2011 και αυτό οφείλεται στις περικοπές που δέχτηκαν οι βιβλιοθήκες λόγω της δύσκολης οικονομικής κρίσης που επικρατεί στην Ελλάδα. Στις βιβλιοθήκες των ΑΕΙ παρατηρούμε ότι τα έξοδα τους είχαν μια πολύ σημαντική μείωση αυτή τη τριετία. Ενώ το 2009 τα έξοδα τους ήταν 14.187.086 €, το 2010 έφτασαν τα 6.672.688 € και το 2011 τα

4.625.160,00 €. Στα ΤΕΙ από την άλλη οι δαπάνες ήταν πάντα αισθητά χαμηλότερες σε σχέση με τις βιβλιοθήκες των ΑΕΙ. Το 2009 οι συνολικές δαπάνες τους ήταν 779.600 €, το 2010 μειώθηκαν σχεδόν στα μισά, δηλαδή 386.457 €, ενώ το 2011 έφτασαν τις 572.818 €.

Πίνακας 4. Δαπάνες Περιοδικών Εκδόσεων 2009-2011

ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΕΡΙΟΔΙΚΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ			
	2009	2010	2011
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ	4.889.576 €	3.302.799 €	2.159.217€
ΤΕΙ	172.859 €	131.175 €	121.975€
ΣΥΝΟΛΟ	5.062.435 €	3.433.974 €	2.281.192€

Ένα από τα σημαντικότερα πλήγματα που δέχτηκαν οι Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες ήταν οι περικοπές σε περιοδικές εκδόσεις. Από τον παραπάνω πίνακα παρατηρούμε ότι ενώ το 2009 οι βιβλιοθήκες δαπανούσαν 5.062.435 € σε περιοδικές εκδόσεις, το 2010 τα έξοδα μειώνονται στα 3.433.974 € ενώ το 2011 στα 2.281.192 €.

Πίνακας 5. Προσωπικό Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών* 2009-2012

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ 2009-2012		
	2009	2010
2011		

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ	985	751	721
ΤΕΙ	162	132	128
ΣΥΝΟΛΟ	1147	883	849

Μια άλλη σημαντική περικοπή ήταν στο προσωπικό των Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. Ο αριθμός τους μειώθηκε αισθητά από το διάστημα 2009 μέχρι το 2011. Το 2009 το σύνολο των εργαζομένων ήταν 1.147 ,το 2010 μειώθηκαν στους 883, ενώ το 2011 δεν ξεπερνούσαν τους 849.

2.6 ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

Η δημόσια βιβλιοθήκη, είναι η τοπική πύλη στη γνώση, παρέχει το βασικό πλαίσιο για τη δια βίου μάθηση, την ανεξάρτητη λήψη αποφάσεων την πολιτιστική ανάπτυξη των ατόμων και των κοινωνικών ομάδων. (Unesco, 1994)

Οι υπηρεσίες της δημόσιας βιβλιοθήκης παρέχονται στη βάση της ισότητας στην πρόσβαση για όλους, ανεξαρτήτως ηλικίας, φυλής, φύλου, εθνικότητας, γλώσσας και κοινωνικής τάξης. Ειδικές υπηρεσίες και υλικό πρέπει να παρέχονται σ' εκείνους τους χρήστες που δεν μπορούν, για οποιονδήποτε λόγο, να χρησιμοποιήσουν τις συμβατικές υπηρεσίες και το υλικό, όπως για παράδειγμα τα άτομα με ειδικές ανάγκες, οι ασθενείς που νοσηλεύονται σε νοσοκομεία ή οι φυλακισμένοι. (Unesco, 1994)

Στην Ελλάδα, ο ρόλος και η σημασία της δημόσιας βιβλιοθήκης παραμένουν οι ίδιοι, με κυρίαρχο στόχο την παροχή γνώσης σε όλους ανεξαρτήτως φυλής, εθνικότητας, γλώσσας και κοινωνικής τάξης. Οι δημόσιες βιβλιοθήκες στην Ελλάδα, έχουν αρχίσει να συρρικνώνονται, αποτέλεσμα της οικονομικής κρίσης και της ελλιπούς χρηματοδότησης. Οι δημόσιες βιβλιοθήκες αποτελούν σημαντικούς φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης επί δεκαετίες και βρίσκονται στη διάθεση του πολίτη για την καλύτερη εξυπηρέτησή του.

Συνολικά 46 δημόσιες βιβλιοθήκες, πρόκειται να καταργηθούν και να συγχωνευθούν, από τις οποίες οι 20 ανήκουν στο λεκανοπέδιο της Αττικής. Μερικές από αυτές είναι, Αίγινας, Αρεόπολης, Βυτίνας, Δελφών, Λευκάδας, Μηλιών, Μολάων, Πεταλιδίου, Μήθυμνας, Ζακύνθου, Ζαγοράς, Ανδρίτσαινας, Σάμου, Σιάτιστας, Βέροιας, Χίου, Γρεβενών, Καλαμάτας, Δράμας, Έδεσσας, Ελευθερούπολης, Πύλης, Καρπενησίου,

Κέρκυρας, Κιλκίς, Κόνιτσας, Λαμίας, Ληξουρίου, Λιβαδειάς, Ναυπάκτου, Μυτιλήνης. Τα κόστη λειτουργίας τους είναι ελάχιστα σε σχέση με τα οφέλη που προσφέρουν ειδικά σε απομακρυσμένες περιοχές, όπως Καρπενήσι, Χίος, Σάμος, κ.α.

Μία από τις δημόσιες βιβλιοθήκες, η οποία αποφασίστηκε να κλείσει με κυβερνητική απόφαση και εντάσσεται στο πλαίσιο των νέων περικοπών είναι η ελληνική βιβλιοθήκη στην Κύμη, η μοναδική ελληνική βιβλιοθήκη στα Πομακοχώρια της Ξάνθης. Αν και το κόστος της λειτουργίας της βιβλιοθήκης είναι μηδαμινό, τα οφέλη είναι τεράστια αφού στο χώρο της βιβλιοθήκης παραδίδονται μαθήματα ζωγραφικής, πραγματοποιούνται θεατρικές παραστάσεις με έργα Ελλήνων συγγραφέων και κουκλοθέατρο με στόχο τη διατήρηση της ελληνικότητας των παιδιών των Πομάκων της Θράκης. (Κυριόπουλος, 2011) Η βιβλιοθήκη της Κύμης φιλοξενεί πάνω από 7.000 τίτλους βιβλίων και από την αρχή της λειτουργίας της, το 2004, οι Πομακικές οικογένειες την στήριξαν πολύ, ενώ τα τελευταία χρόνια έχουν αυξηθεί οι τουρκόφωνες βιβλιοθήκες στην περιοχή με αποτέλεσμα την εξαφάνιση του ελληνικού στοιχείου.

Η δημόσια βιβλιοθήκη της Κέρκυρας απειλείται με κλείσιμο της, η οποία αποτελεί και την αρχαιότερη δημόσια βιβλιοθήκη της Ελλάδας. Η κα. Ανεμογιάννη Ελένη, σε επιστολή της προς τον Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού, κο. Αρβανιτόπουλο, επισημαίνει στην επιστολή της τους λόγους που δεν πρέπει να κλείσει η συγκεκριμένη βιβλιοθήκη, η οποία διοργανώνει εκθέσεις και συνέδρια, κατέχει στη συλλογή της έντυπα, και συμβάλλει σημαντικά στη διάδοση του βιβλίου, ειδικά στους νέους.

Με το πρόσχημα της εξοικονόμησης πόρων, ο σχεδιασμός αυτός θα έχει ως βέβαια αποτελέσματα, τη συρρίκνωση του πενιχρού προϋπολογισμού των Δημόσιων βιβλιοθηκών και την απόλυση των εργαζομένων που προσπαθούν όλα αυτά τα χρόνια για τη λειτουργία των βιβλιοθηκών. Τον κίνδυνο εξαφάνισης όλου του υλικού που διαθέτουν οι παραπάνω βιβλιοθήκες, που αποτελούν την κληρονομιά ολόκληρης της κοινωνίας μας. Οι συγχωνεύσεις και οι καταργήσεις των βιβλιοθηκών αυτών θα έχουν ως συνέπεια την υποβάθμιση και την αδυναμία λειτουργίας τους ,διαγράφοντας έτσι απλά την προσφορά τους στη γνώση .

Οι δημόσιες βιβλιοθήκες κατέχουν ιστορικά τεκμήρια και συλλογές εθνικής σημασίας. Αποτελούν το θεσμικό ρόλο της δημόσιας βιβλιοθήκης, ως πυλώνα δημοκρατίας για κάθε κοινωνία, καθώς και την αναπτυξιακή της διάσταση ως καίριο ζήτημα σε συνθήκες

οικονομικής κρίσης. Την περίοδο που οι βιβλιοθήκες, ως χώροι κοινωνικής συνοχής αποτελούν ασφαλές καταφύγιο και διέξοδο για χιλιάδες πολίτες, έρχεται η απόφαση να κλείσουν αφανίζοντας και καταστρέφοντας τις κοιτίδες γνώσης και πολιτισμού στις τοπικές κοινωνίες, καθιστώντας παράλληλα επισφαλές και το εργασιακό μέλλον των εργαζόμενων σε αυτές.»(Greek Libraries in a New World, 2013)

2.7 ΠΑΙΔΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΦΗΒΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

Το 1981 ,ιδρύθηκε από την Annette Schulemberger η πρώτη Εταιρία Παιδικών και Εφηβικών βιβλιοθηκών, που εγκατέστησε σε 22 απομακρυσμένες περιοχές της Ελλάδας βιβλιοθήκες για παιδιά και εφήβους με στόχο όχι μόνο τον δανεισμό αλλά κυρίως την ανάπτυξη της προσωπικότητας και των γνώσεων του παιδιού.

Το έργο ήταν ιδιαίτερα γόνιμο ,για αυτό μετά το θάνατο της Annette Schlumberger το κράτος ανέλαβε τη συνέχισή του, ιδρύοντας τον Οργανισμό Παιδικών και Εφηβικών Βιβλιοθηκών.

Ο ΟΠΕΒ δραστηριοποιείται δημιουργώντας παιδικές βιβλιοθήκες και εκτελώντας προγράμματα για ομάδες παιδιών και εφήβων που απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό, όπως βιβλιοθήκες σε απομακρυσμένες περιοχές, σε φυλακές ανηλίκων κλπ. Η λειτουργία του περιλαμβάνει το Κέντρο Παιδικού και Εφηβικού Βιβλίου και 28 Παιδικές και Εφηβικές Βιβλιοθήκες, σε μικρές πόλεις και χωριά, καθώς και προγράμματα φιλιαναγνωσίας.

Από το 2009, το Υπουργείο Παιδείας περιέκοψε τη χρηματοδότηση του ΟΠΕΒ, που από το 2003 κάλυπτε το 90% των δαπανών του, αφήνοντας απλήρωτους τους

υπαλλήλους. Οι τελευταίοι, 32 στο σύνολο, προσληφθέντες από το 1994 και μετά με σύμβαση , έπαψαν να πληρώνονται από το Δεκέμβριο του 2009. Από 1/3/2010 προέβησαν σε επίσχεση εργασίας, που είχε ως αποτέλεσμα να κλείσουν πρακτικά οι βιβλιοθήκες και τον Ιούνιο του 2011 κατέθεσαν αγωγή κατά του ΟΠΕΒ και του Υπ. Παιδείας, ζητώντας τα δεδουλευμένα τους.

Είναι γνωστό ότι οι χορηγίες των ιδιωτικών φορέων που συμμετέχουν στη διοίκηση του ΟΠΕΒ είναι καταφανώς ανεπαρκείς για την κάλυψη όλων των αναγκών και το μεγαλύτερο μέρος των εξόδων του καλυπτόταν από το Υπουργείο Παιδείας. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι το ίδρυμα Μποδοσάκη* ,το οποίο ανέλαβε να καλύψει τις δαπάνες λειτουργίας τριών βιβλιοθηκών που βρίσκονταν σε ακριτικές περιοχές διότι τα μέσα που διέθετα ο οργανισμός ήταν αρκετά περιορισμένα.

Σύμφωνα με την κ. Ξουλίδου (2012), κατά μέσον όρο 2.400 παιδιά επισκέπτονταν καθημερινά τις βιβλιοθήκες αυτές, όσο λειτουργούσαν, και δανείζονταν ημερησίως 700 βιβλία, αναζητώντας υλικό για τις σχολικές εργασίες τους, συμμετέχοντας σε εκδηλώσεις, σε αναγνώσεις και σε εκπαιδευτικά προγράμματα, μαθαίνοντας να αναπτύσσουν κριτική σκέψη, να ψυχαγωγούνται και να κοινωνικοποιούνται.

Η παιδική βιβλιοθήκη δεν είναι μια «πολυτέλεια» που πρέπει να στερούνται τα παιδιά , λόγω οικονομικής κρίσης, αλλά μία ανάγκη. Η επαφή με το βιβλίο και με τους συνομήλικους σε έναν χώρο σαν και αυτόν της Παιδικής βιβλιοθήκης είναι αυτά που πολλά παιδιά και γονείς προσδοκούν να τα ξαναβρούν.

2.8 ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΣΤΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ

Η ελληνική οικονομία διανύει μια εποχή ύφεσης με συνέπειες σε όλους τους τομείς του

---

*Το Ίδρυμα Μποδοσάκη συστάθηκε το 1972 και είναι κοινωφελής οργανισμός ιδιωτικού δικαίου, που διοικείται από εννεαμελές Συμβούλιο. Στο Ίδρυμα αυτό, καινοφανή για την εποχή του θεσμό, ο Μποδοσάκης έδωσε όλη του την περιουσία μετά θάνατον.

πολιτιστικού χαρακτήρα της χώρας. Τα πρώτα θύματα αυτής της κατάστασης είναι οι βιβλιοθήκες με συνέπειες στο λειτουργικό τους σύστημα, στις παρεχόμενες υπηρεσίες τους, στην πολιτική που ακολουθούν.

Οι βιβλιοθήκες θέτουν κάποιους στόχους για την σωστή λειτουργία τους. Θα αναφερθούν λοιπόν τα αποτελέσματα των συνεπειών από αυτήν την κατάσταση σύμφωνα με αυτούς τους στόχους, δηλαδή τη μη πραγματοποίησή τους.

Πρωτεύουσα συνέπεια για τις βιβλιοθήκες, δεν είναι σε θέση να υποστηρίξουν και να πραγματοποιήσουν τους στόχους, τους σκοπούς και το όραμα τους. Δεν μπορούν να αναδείξουν τον πολυδιάστατο μορφωτικό και πολιτιστικό ρόλο που επιτελούν οι βιβλιοθήκες στην ελληνική κοινωνία και δεν μπορεί να συσταθεί μια ενιαία πολιτική για όλες τις βιβλιοθήκες ακόμη και μη ανάπτυξη του ρόλου των βιβλιοθηκών ως φορέα της διαβίου εκπαίδευσης

Η ελλιπής χρηματοδότηση έχει σαν αποτέλεσμα τη «συρρίκνωση» του ωραρίου της βιβλιοθήκης, αφού δεν προσλαμβάνονται αρκετοί βιβλιοθηκονόμοι, με αποτέλεσμα να προκαλείται πρόβλημα στη λειτουργία και στην ποιότητα των παρεχομένων υπηρεσιών αφού η βιβλιοθήκη υπολειτουργεί. Οι υπηρεσίες της βιβλιοθήκης μένουν στάσιμες (πχ. μη ανανέωση συνδρομής σε ηλεκτρονικά περιοδικά, μη ανανέωση συλλογής, μη δυνατότητα αγοράς υλικού κ.α.) και δεν εξελίσσονται, με αποτέλεσμα η βιβλιοθήκη να μην συμβαδίζει με την επικαιρότητα

Το προσωπικό δεν μπορεί να εξειδικευτεί με αποτέλεσμα να μην είναι σε θέση να εξυπηρετήσει τους χρήστες και κατά συνέπεια η βιβλιοθήκη να στελεχώνεται με προσωπικό μη εξειδικευμένο με τις νέες τεχνολογίες.

Η βιβλιοθήκη δεν είναι σε θέση να παρέχει ειδικές υπηρεσίες και υλικό σε όσους χρήστες δεν μπορούν, για οποιοδήποτε λόγο, να χρησιμοποιήσουν τις συνήθεις υπηρεσίες και το υπάρχον υλικό της βιβλιοθήκης και κάθε είδους πληροφορία (εξ αποστάσεως εκπαίδευση, άτομα με ειδικές ανάγκες)

Με την ελλιπή χρηματοδότηση δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί συνεργασία μεταξύ των βιβλιοθηκών για ανταλλαγή πληροφοριών και υλικού για την καλύτερη εξυπηρέτηση του κοινού αλλά και συνεργασία με άλλους φορείς για την ταχύτερη διάδοση της πληροφορίας, πχ. βιβλιοθήκες με σχολεία, βιβλιοθήκες με κοινωφελή ιδρύματα, βιβλιοθήκες με εταιρείες που διενεργούν έρευνες.

Αδυναμία συμμετοχής στον τεχνικό σχεδιασμό και στην υποστήριξη της εφαρμογής των προγραμμάτων προπτυχιακών και μεταπτυχιακών σπουδών (ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες)

Αδυναμία συμμετοχής σε συνεργατικά σχήματα (Συλλογικός Κατάλογος Ελληνικών

Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών- HEAL-LINK) με σκοπό την εξοικονόμηση πόρων και την εκμετάλλευση των διαθέσιμων πηγών σε εθνικό επίπεδο.

Μη συμμετοχή της βιβλιοθήκης σε ζωτικά κοινωνικά ζητήματα που απασχολούν την τοπική κοινωνία, καθώς και στα πολιτιστικά δρώμενα του τόπου της με αποτέλεσμα τη μη δυνατότητα οργάνωσης πολιτιστικών εκδηλώσεων, όπως θεατρικές παραστάσεις, προβολή ταινιών, εκθέσεις, από τη βιβλιοθήκη για την ανύψωση του πνευματικού επιπέδου των κατοίκων της περιοχής της αλλά και αδυναμία οργάνωσης εκδηλώσεων με σκοπό την ευαισθητοποίηση των πολιτών για κοινωνικά ζητήματα, όπως ρατσισμός, κακοποίηση γυναικών, παιδιών, κ.α.

Αδυναμία ενσωμάτωσης μειονεκτούντων ατόμων, ομάδων μεταναστών και απομακρυσμένων ομάδων στις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης και κατά συνέπεια και στην κοινωνία, αλλά και άτομα με ειδικές ανάγκες που δεν μπορούν να εξυπηρετηθούν από τις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης, λόγω ανεπαρκούς εξοπλισμού, (πχ ειδικής μπάρας για τους ανάπηρους, υλικό στη γλώσσα Μπράιγ για τους τυφλούς, κ.α.)

Η οικονομική κρίση, παρόλο τα αρνητικά αποτελέσματα που προκαλεί, έχει καταφέρει δημιουργήσει και ορισμένα θετικά. Από τα στατιστικά στοιχεία των βιβλιοθηκών του δήμου Θεσσαλονίκης, διαπιστώνεται ότι όλο και περισσότεροι πολίτες καταφεύγουν πλέον στις υπηρεσίες των βιβλιοθηκών γιατί δεν έχουν την οικονομική δυνατότητα για να ικανοποιήσουν τις ανάγκες τους. Το ερώτημα είναι όμως, μέχρι πότε θα έχουν τη δυνατότητα οι βιβλιοθήκες να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους δωρεάν στην κοινωνία, με την σημερινή οικονομική κατάσταση που έχει διαμορφωθεί.

Όλο και περισσότεροι γονείς προτιμούν τις δωρεάν εκδηλώσεις, ως επί το πλείστον, ή οικονομικά συμφέρουσες, των βιβλιοθηκών για τη ψυχαγωγία των παιδιών τους, μην διαθέτοντας χρήματα για κάποιο παιδότοπο, θέατρα ή και κινηματογράφους. Σε έρευνα που έγινε το 2011 στις βιβλιοθήκες της Θεσσαλονίκης, έχει παρατηρηθεί ότι ο αριθμός των παιδιών έφτασε τις 107.180 έναντι 97.375 που ήταν το 2010, ενώ τα βιβλία που δανείστηκαν οι μικροί χρήστες το προηγούμενο έτος, 2011, ήταν 114.232 έναντι 110.222 που ήταν το 2010,(HealthyLiving, 2012)

Αντίστοιχα και οι μεγαλύτεροι χρήστες φαίνεται να χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες των βιβλιοθηκών όλο και περισσότερο. Δεν είναι λίγοι αυτοί που καταφεύγουν στους χώρους των βιβλιοθηκών για τη χρήση δωρεάν υπολογιστών με σύνδεση στο ίντερνετ και να αξιοποιήσουν ταυτόχρονα και τις υπόλοιπες υπηρεσίες της.

2.9 ΑΔΥΝΑΜΙΑ ΣΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΔΡΑΣΗ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ

Η ελληνική οικονομία διανύει μια εποχή ύφεσης με συνέπειες σε όλους τους τομείς του πολιτιστικού χαρακτήρα της χώρας. Τα πρώτα θύματα αυτής της κατάστασης είναι οι βιβλιοθήκες με συνέπειες στο λειτουργικό τους σύστημα, στις παρεχόμενες υπηρεσίες τους, στην πολιτική που ακολουθούν.

Οι βιβλιοθήκες θέτουν κάποιους στόχους για την σωστή λειτουργία τους. Θα αναφερθούν λοιπόν τα αποτελέσματα των συνεπειών από αυτήν την κατάσταση σύμφωνα με αυτούς τους στόχους, δηλαδή τη μη πραγματοποίησή τους.

Πρωτεύουσα συνέπεια για τις βιβλιοθήκες, δεν είναι σε θέση να υποστηρίξουν και να πραγματοποιήσουν τους στόχους, τους σκοπούς και το όραμα τους. Δεν μπορούν να αναδείξουν τον πολυδιάστατο μορφωτικό και πολιτιστικό ρόλο που επιτελούν οι βιβλιοθήκες στην ελληνική κοινωνία και δεν μπορεί να συσταθεί μια ενιαία πολιτική για όλες τις βιβλιοθήκες ακόμη και μη ανάπτυξη του ρόλου των βιβλιοθηκών ως φορέα της διαβίου εκπαίδευσης

Η ελλιπής χρηματοδότηση έχει σαν αποτέλεσμα τη «συρρίκνωση» του ωραρίου της βιβλιοθήκης, αφού δεν προσλαμβάνονται αρκετοί βιβλιοθηκονόμοι, με αποτέλεσμα να προκαλείται πρόβλημα στη λειτουργία και στην ποιότητα των παρεχομένων υπηρεσιών αφού η βιβλιοθήκη υπολειτουργεί. Οι υπηρεσίες της βιβλιοθήκης μένουν στάσιμες (πχ. μη ανανέωση συνδρομής σε ηλεκτρονικά περιοδικά, μη ανανέωση συλλογής, μη δυνατότητα αγοράς υλικού κ.α.) και δεν εξελίσσονται, με αποτέλεσμα η βιβλιοθήκη να μην συμβαδίζει με την επικαιρότητα

Το προσωπικό δεν μπορεί να εξειδικευτεί με αποτέλεσμα να μην είναι σε θέση να εξυπηρετήσει τους χρήστες και κατά συνέπεια η βιβλιοθήκη να στελεχώνεται με προσωπικό μη εξειδικευμένο με τις νέες τεχνολογίες.

Η βιβλιοθήκη δεν είναι σε θέση να παρέχει ειδικές υπηρεσίες και υλικό σε όσους χρήστες δεν μπορούν, για οποιοδήποτε λόγο, να χρησιμοποιήσουν τις συνήθεις υπηρεσίες και το υπάρχον υλικό της βιβλιοθήκης και κάθε είδους πληροφορία (εξ αποστάσεως εκπαίδευση, άτομα με ειδικές ανάγκες)

Με την ελλιπή χρηματοδότηση δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί συνεργασία μεταξύ των βιβλιοθηκών για ανταλλαγή πληροφοριών και υλικού για την καλύτερη εξυπηρέτηση του κοινού αλλά και συνεργασία με άλλους φορείς για την ταχύτερη διάδοση της πληροφορίας, πχ. βιβλιοθήκες με σχολεία, βιβλιοθήκες με κοινωφελή ιδρύματα, βιβλιοθήκες με εταιρείες που διενεργούν έρευνες.

Επιπλέον, παρατηρείται αδυναμία συμμετοχής στον τεχνικό σχεδιασμό και στην υποστήριξη της εφαρμογής των προγραμμάτων προπτυχιακών και μεταπτυχιακών σπουδών (ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες) ,καθώς και αδυναμία συμμετοχής σε συνεργατικά σχήματα (Συλλογικός Κατάλογος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών- HEAL-LINK) με σκοπό την εξοικονόμηση πόρων και την εκμετάλλευση των διαθέσιμων πηγών σε εθνικό επίπεδο.

Ακόμα ,η αδυναμία των βιβλιοθηκών για τη συμμετοχή σε ζωτικά κοινωνικά ζητήματα που απασχολούν την τοπική κοινωνία, καθώς και στα πολιτιστικά δρώμενα του τόπου έχει σαν αποτέλεσμα την αποχή τους στη οργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων, όπως θεατρικές παραστάσεις, προβολή ταινιών, εκθέσεις, από τη βιβλιοθήκη για την ανύψωση του πνευματικού επιπέδου των κατοίκων της περιοχής καθώς και την αδυναμία οργάνωσης εκδηλώσεων με σκοπό την ευαισθητοποίηση των πολιτών για κοινωνικά ζητήματα, όπως ρατσισμός, κακοποίηση γυναικών, παιδιών, κ.α.

Ένα ακόμα σοβαρό μειονέκτημα της σημερινής κατάστασης, είναι η αδυναμία των βιβλιοθηκών να καταφέρουν να ενσωματώσουν στις υπηρεσίες τους αλλά και στην κοινωνία τις διάφορες μειονεκτούντες ομάδες ,όπως τους μετανάστες ,τους απομακρυσμένους χρήστες αλλά και τα άτομα με ειδικές ανάγκες ,εξαιτίας των περικοπών στις υπηρεσίες και στον εξοπλισμό της εκάστοτε βιβλιοθήκης (πχ ειδικής μπάρας για τους ανάπηρους, υλικό στη γλώσσα Μπράιγ για τους τυφλούς, κ.α.)

Ωστόσο, η οικονομική κρίση, παρόλο τα αρνητικά αποτελέσματα που προκαλεί, έχει καταφέρει δημιουργήσει και ορισμένα θετικά. Από τα στατιστικά στοιχεία των βιβλιοθηκών του δήμου Θεσσαλονίκης, διαπιστώνεται ότι όλο και περισσότεροι πολίτες καταφεύγουν πλέον στις υπηρεσίες των βιβλιοθηκών γιατί δεν έχουν την οικονομική δυνατότητα για να ικανοποιήσουν τις ανάγκες τους. Για παράδειγμα όλο και περισσότεροι γονείς επιλέγουν τις δωρεάν εκδηλώσεις που διοργανώνουν οι βιβλιοθήκες κατά καιρούς για την ψυχαγωγία των παιδιών τους (π.χ αφήγηση βιβλίων, κουκλοθέατρο, διάφορες εκδηλώσεις). Σε έρευνα που έγινε το 2011 στις βιβλιοθήκες της Θεσσαλονίκης, έχει παρατηρηθεί ότι ο αριθμός των

παιδιών έφτασε τις 107.180 έναντι 97.375 που ήταν το 2010, ενώ τα βιβλία που δανείστηκαν οι μικροί χρήστες το προηγούμενο έτος, 2011, ήταν 114.232 έναντι 110.222 που ήταν το 2010,(HealthyLiving, 2012)

Το ερώτημα είναι όμως, μέχρι πότε θα έχουν τη δυνατότητα οι βιβλιοθήκες να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους δωρεάν στην κοινωνία, με την σημερινή οικονομική κατάσταση που έχει διαμορφωθεί.

3.0 ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΚΑΛΥΤΕΡΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ Η ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΟΥΣ

Στην ενότητα αυτή θα παρουσιαστεί η έρευνα που έγινε για να αναδειχτούν οι καλύτερες βιβλιοθήκες στον κόσμο και στην Ελλάδα. Αυτές οι βιβλιοθήκες κρίθηκαν οι καλύτερες, ως προς τον τρόπο λειτουργίας τους, το μέγεθος της συλλογής τους και την αξία της, και τέλος ως προς τη χρηματοδότηση τους* (δωρεές, κράτος, ιδρύματα, κ.α.). Θα σταθούμε πιο πολύ στη χρηματοδότηση τους και κυρίως στους τρόπους με τους οποίους μπορεί μια βιβλιοθήκη να λειτουργεί και να συντηρείται με τη βοήθεια του κοινού, του κράτους και άλλων πόρων.

Θα επιδιωχθεί να αναδειχτούν κυρίως ενέργειες χρηματοδότησης, οι οποίες δεν χρειάζονται οικονομική υποστήριξη από το κράτος, μιας και διανύουμε καιρούς οικονομικής κρίσης και γνωρίζουμε ότι οι βιβλιοθήκες είναι από τα πρώτα «θύματα» της, και από τα πρώτα τμήματα της εκπαίδευσης, που κόβεται η κρατική επιχορήγηση. Θα επιλεγούν βιβλιοθήκες από κάθε είδος (εθνική, ακαδημαϊκή, δημόσια) και Ελληνικές και του εξωτερικού ώστε να διαπιστωθούν μειονεκτήματα και πλεονεκτήματα των Ελληνικών βιβλιοθηκών. Ακόμη από την έρευνα που θα πραγματοποιήσουμε, θα εντοπίσουμε προσπάθειες των βιβλιοθηκών του εξωτερικού για χρηματοδότηση, οι οποίες θα αποτελέσουν πρότυπο για τις Ελληνικές βιβλιοθήκες.

---

* Τα στοιχεία συγκεντρώθηκαν από την επικοινωνία μας με τις παρακάτω βιβλιοθήκες μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου αλλά και από τις ιστοσελίδες τους.

Οι βιβλιοθήκες θα παρουσιαστούν ανάλογα με το είδος τους, πρώτα οι βιβλιοθήκες του εξωτερικού και στη συνέχεια οι Ελληνικές. Από τα είδη των βιβλιοθηκών λείπουν οι σχολικές βιβλιοθήκες και αυτό γιατί ήταν από τα πρώτα θύματα της οικονομικής κρίσης, με αποτέλεσμα στην Ελλάδα να έχουν κλείσει. Στο τέλος της παρουσίασης θα γίνει μία σύγκριση των βιβλιοθηκών και θα οδηγηθούμε σε συμπεράσματα.

3.1 ΕΘΝΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

3.1.1. NATIONAL BRITISH LIBRARY ΕΘΝΙΚΗ ΒΡΕΤΑΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Η Βρετανική Βιβλιοθήκη, BL, ιδρύθηκε από το Βρετανικό Κοινοβούλιο με την πράξη Βρετανική Βιβλιοθήκη, 1972. Μια τριετής συμφωνία χρηματοδότησης με το Υπουργείο Πολιτισμού, Μέσων Ενημέρωσης και Αθλητισμού, η κύρια πηγή εισοδήματος Βιβλιοθήκης, καθορίζει τις εξόδους που συμφωνήθηκαν και τα επίπεδα των επιδόσεων που αναμένεται να παραδώσει η Βιβλιοθήκη.

Η Βρετανική Βιβλιοθήκη είναι μία από τις κορυφαίες ερευνητικές βιβλιοθήκες του κόσμου και λειτουργεί σε συνεργασία με πολλούς διεθνείς εταίρους σε ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων και προγραμμάτων για την ανταλλαγή γνώσεων στον κόσμο. Από την ίδρυση της έχει μια μακρά ιστορία στις πολιτιστικές ανταλλαγές - από στρατηγικές συνεργασίες που εργάζονται για την καινοτόμο χρήση της ψηφιακής τεχνολογίας, για τη διαφύλαξη της και για να καταστήσουν τις συλλογές προσβάσιμες σε παγκόσμιο επίπεδο.

Η βιβλιοθήκη πρέπει να εξισορροπήσει τις δεσμεύσεις της σε αυτές τις δύο ομάδες και μερικές φορές τις υπηρεσίες της προς σε αυτές μπορεί να επηρεαστεί από την ανάγκη της να επενδύσει αποτελεσματικά στο μέλλον.

Κάθε βιβλιοθήκη φιλοδοξεί να είναι πλήρης στην κάλυψή της προς το κοινό, η BL συγκεντρώνει ευρεία και σε βάθος στους τομείς της παραδοσιακής δύναμης. Όλο και περισσότερο η Βιβλιοθήκη λειτουργεί σε συνεργασία με άλλα θεσμικά όργανα ώστε να διαθέτουν το υλικό στη διάθεση των ερευνητών. Η συλλογή της Βρετανικής Βιβλιοθήκης λειτουργεί σε πολλά επίπεδα και σε σχέση με το υπόλοιπο του συστήματος βιβλιοθηκών της χώρας. Στο επίκεντρο αντιπροσωπεύει τη συλλογική μνήμη του έθνους για τη διατήρηση στις επόμενες γενιές, την πνευματική παραγωγή των βρετανικών εκδόσεων. Η Βιβλιοθήκη έχει το δικαίωμα να κατέχει ένα αντίγραφο όλων των περιοδικών, βιβλίων, και εφημερίδων που έχουν δημοσιευθεί στη Βρετανία.

Η Βιβλιοθήκη δεσμεύει σημαντικά ποσά κάθε χρόνο για την αγορά των υλικών εκτός από υλικό που λαμβάνονται μέσω νομικής κατάθεσης. Το συνολικό ποσό είναι διαθέσιμο στην τελευταία ετήσια έκθεση. Συμπληρώνεται, εφόσον είναι δυνατόν, μέσω της συγκέντρωσης πρόσθετων εσόδων, ειδικές εκκλήσεις και δωρεές.

Σύμφωνα με την αναφορά για τη χρηματοδότηση για το έτος 2011-2012 η χρηματοδότηση που έλαβε η βιβλιοθήκη ανέρχεται £ 140,1 εκατομμύρια, αναλυτικά:

- η επιχορήγηση που έλαβε από την κυβέρνηση είναι στα £ 101,8 εκατομμύρια (73%)
- υπόλοιπα έσοδα £ 13,3 εκατομμύρια (αυτή ήταν μια εφάπαξ πληρωμή από την Κυβέρνηση για την επιστροφή ΦΠΑ) (9%)
- έσοδα από υπηρεσίες £ 17,6 εκατομμύρια (13%)
- έσοδα από επενδύσεις £ 0,5 εκατομμύρια (0%)
- εισόδημα από τον εθελοντισμό (από δωρεές) £ 6,7 εκατομμύρια (5%)

Σύνολο - £ 140,1 εκατομμυρίων (100%)

Από την αναφορά προκύπτει ότι η κύρια χρηματοδότηση προέρχεται από το κράτος και λιγότερη από τις επενδύσεις.

Η Βιβλιοθήκη είναι πάντα πρόθυμη να εξετάσει τις δωρεές και, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, το μακροπρόθεσμο δάνειο των υλικών. Το υλικό αυτό μπορεί να αποτελέσει σημαντική συμβολή για τη συλλογή και την ευκολία στους προϋπολογισμούς και τις εξαγορές. Η αποδοχή των στοιχείων θα είναι πάντα σύμφωνα με τη συνολική πολιτική

ανάπτυξης της συλλογής της Βιβλιοθήκης και την προτίμηση στη λήψη στοιχείων στη συλλογή μόνιμα.

Η Βρετανική βιβλιοθήκη προσπαθεί να διατηρήσει και να συντηρήσει την υπάρχουσα συλλογή της με διάφορους τρόπους δωρεάς, όπου μπορεί το κοινό να δράσει πραγματικά. Οι δωρεές είναι ένα μεγάλο κομμάτι με το οποίο η βιβλιοθήκη ενισχύεται. Η βιβλιοθήκη προσπαθεί να κεντρίσει το ενδιαφέρον του κοινού με πρωτότυπους τρόπους, και επικρατεί η ιδέα ότι «η συλλογή της βιβλιοθήκης είναι η πολιτιστική κληρονομιά της χώρας μας και είμαστε υποχρεωμένοι να τη διατηρήσουμε και να τη δώσουμε και στις επόμενες γενιές». Η Βρετανική Βιβλιοθήκη έχει ωφεληθεί από μια σειρά από μεγάλες δωρεές όλα αυτά τα χρόνια, καθένα από τα οποία είχε μια μόνιμη επίδραση. Από την έκθεση της χορηγίας και τη ψηφιοποίηση των τεκμηρίων της βιβλιοθήκης, στη δημιουργία εγκαταστάσεων και την αγορά μεγάλων αντικειμένων πολιτιστικής κληρονομιάς, οι κυριότεροι χορηγοί έφεραν συλλογές στη ζωή για τους ερευνητές και τους μελετητές σε όλο τον κόσμο.

Ορισμένοι τρόποι, με τους οποίους μπορεί να βοηθήσει το κοινό. «Γίνε ευεργέτης», με τη επιλογή αυτή μπορεί το κοινό να υποστηρίξει οικονομικά μια σειρά από εμπνευσμένες και δημιουργικές προσπάθειες επιτρέποντας επιστήμονες και ερευνητές να εκπληρώσουν τους στόχους τους. Η υποστήριξη είναι ζωτικής σημασίας για την αποστολή της Βιβλιοθήκης, βοηθώντας τους επιστήμονες και ευεργέτες να εμπλουτίσουν τη ζωή. Με την δραστηριότητα της βιβλιοθήκης «Υιοθετήστε ένα βιβλίο», το κοινό μπορεί να κάνει ένα ξεχωριστό δώρο στους φίλους του, χαρίζοντας ένα βιβλίο από τη συλλογή της βιβλιοθήκης. Ένας πολύ προσίτος τρόπος για να γίνει το κοινό δωρητής είναι να ενταχθεί κανείς στους «Φίλους της Βιβλιοθήκης» με την ομάδα αυτήν πραγματοποιούνται εκδηλώσεις, με σκοπό την προβολή και την απολαβή εσόδων για τη βιβλιοθήκη. Από την ίδρυση των «Φίλων της βιβλιοθήκης» έχει δοθεί πάνω από μισό εκατομμύριο λίρες στη βιβλιοθήκη για την υποστήριξη της και τη συντήρηση της.

3.1.2. LIBRARY OF CONGRESS

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΚΟΓΚΡΕΣΟΥ

Η Βιβλιοθήκη του Κογκρέσου ιδρύθηκε από μια πράξη του Κογκρέσου το 1800, όταν ο Πρόεδρος, John Adams υπέγραψε νομοσχέδιο που προβλέπει τη μεταφορά της έδρας της κυβέρνησης από τη Φιλαδέλφεια στη νέα πρωτεύουσα, την Ουάσινγκτον. Ιδρύθηκε με το ποσό των 5.000 δολαρίων, η αρχική βιβλιοθήκη στεγαζόταν στο νέο Καπιτώλιο μέχρι τον Αύγουστο του 1814, όπου εισβάλλουν τα βρετανικά στρατεύματα και πυρπολούν το κτίριο του Καπιτωλίου, καίγοντας και λεηλατώντας τα περιεχόμενα από την μικρή βιβλιοθήκη.

Η σημερινή Βιβλιοθήκη του Κογκρέσου είναι μια ασύγκριτη πηγή για την επιστημονική έρευνα στον κόσμο. Η συλλογή της ξεπερνά τα 144 εκατομμύρια αντικείμενα, περιλαμβάνει περισσότερα από 33 εκατομμύρια καταχωρημένους τίτλους βιβλίων και άλλα υλικά εκτύπωσης σε 460 γλώσσες, περισσότερα από 63 εκατομμύρια χειρόγραφα, τη μεγαλύτερη σπάνια συλλογή βιβλίων στη Βόρειο Αμερική, και τη μεγαλύτερη συλλογή στον κόσμο σε νομικά υλικά, ταινίες, χάρτες, παρτιτούρες και ηχογραφήσεις. Η ταξινόμηση των τεκμηρίων της γίνεται σύμφωνα με το DDC, και η καταλογογράφηση του υλικού της γίνεται με το διεθνές πρότυπο AACR2.

Οι Αιτιολογήσεις για τον Προϋπολογισμό της βιβλιοθήκης του Κογκρέσου (CBJs) υποβάλλονται ετησίως στο Κογκρέσο, συγκεκριμένα στην Υποεπιτροπή Πιστώσεις για την νομοθετική εξουσία. Η CBJ αντιπροσωπεύει την ετήσια αίτηση χρηματοδότησης της Βιβλιοθήκης του Κογκρέσου.

Η Βιβλιοθήκη του Κογκρέσου είναι μια υπηρεσία της νομοθετικής εξουσίας της κυβέρνησης των ΗΠΑ. Η Βιβλιοθήκη του Κογκρέσου λαμβάνει χρηματοδότηση από το Κογκρέσο των ΗΠΑ με ετήσιες πιστώσεις πράξεις. Η Βιβλιοθήκη λειτουργεί με συνολικό οικονομικό ποσό κατά το έτος 2011, \$ 671,552 εκατομμύρια.

Η βιβλιοθήκη χρειάζεται την υποστήριξη του κοινού για να βοηθήσει στην οικοδόμηση, διατήρηση της πρόσβασης του κοινού στους πόρους της.. Αυτό επιτυγχάνεται με τις δωρεές, οι οποίες φορολογούνται αλλά και με διάφορους τρόπους, πάντα με το ενδιαφέρον του κοινού και την ενίσχυση της από αυτό.

Το κοινό μπορεί να επιλέξει σε ποιον τομέα θέλει να δώσει τη δωρεά του. Να βοηθήσουν στην ανάπτυξη των εθνικών συστημάτων συλλογής, προσθέτοντας μοναδικό και περιζήτητο υλικό στις συλλογές της Βιβλιοθήκης. Να υποστηρίξουν βασικά προγράμματα και δραστηριότητες που επικεντρώνονται στη διατήρηση των σπάνιων και

μοναδικών τεκμηρίων αρχειακού υλικού και συλλογών. Να χρηματοδοτήσουν την πιο κρίσιμη από τις πρωτοβουλίες της Βιβλιοθήκης που φέρνουν τεράστια πηγή για τους ανθρώπους σε όλη τη χώρα και σε όλο τον κόσμο.

Η Βιβλιοθήκη του Κογκρέσου προσφέρει σε εταιρείες την ευκαιρία να ενισχύσουν την παρουσία τους στην κοινότητα μέσω της στήριξης των πρωτοβουλιών της Βιβλιοθήκης. Στην εκτίμηση της φιλανθρωπικής τους υποστήριξης, οι εταιρείες λαμβάνουν σημαντικά οφέλη και δημόσια αναγνώριση.

Η ιδιωτική φιλανθρωπία έχει γίνει μια από τις πιο πολύτιμες παραδόσεις της Αμερικής. Κάθε χρόνο εκατομμύρια άνθρωποι βρίσκουν δημιουργικούς τρόπους για να συμβάλουν στην αγαπημένες μη-κερδοσκοπικές οργανώσεις τους. Ο λόγος για να γίνει δώρο στη Βιβλιοθήκη του Κογκρέσου μπορεί να είναι διαφορετική για κάθε χορηγό βοήθειας - για να τιμήσει ένα αγαπημένο του πρόσωπο, για να υποστηρίξει μια παράδοση αριστείας ή να εκφράσει την ευγνωμοσύνη για μια υπηρεσία, η οποία εκτελείται καλά. Όποιο και αν είναι το κίνητρο για το δώρο του, ένα προγραμματισμένο δώρο μπορεί να του δώσει τη διαβεβαίωση ότι είναι ένας καλός διαχειριστής των περιουσιακών του στοιχείων, αυξάνοντας τα οφέλη για τον εαυτό του, τα μέλη της οικογένειάς του, και τον οργανισμό που παραλαμβάνει το δώρο.

Το κοινό μπορεί να γίνει δωρητής στις «ομάδες των φίλων της Βιβλιοθήκης», οι οποίες κάνουν δωρεές σε συγκεκριμένα θέματα ή ενδιαφέροντα με τις αντίστοιχες διαιρέσεις στη Βιβλιοθήκη. Τέσσερα τμήματα έχουν καθιερώσει η ομάδα των «φίλων Γκρουπ», τα μέλη του οποίου υποστηρίζουν με τις δραστηριότητές τους, προγράμματα και πρωτοβουλίες. Τα μέλη των «Φίλων Ομάδες» κάνουν σημαντικές συνεισφορές που εξασφαλίζουν τη ζωτικότητα των προγραμμάτων της Βιβλιοθήκης.

3.1. 3. ΕΘΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Η Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος (ΕΒΕ) ιδρύθηκε τυπικά με το διάταγμα που εκδόθηκε στις 15 Μαΐου 1832, με την επωνυμία “Δημόσια Βιβλιοθήκη”, με διευθυντή τον Γεώργιο Γεννάδιο που έφερε το τίτλο του επίστατου. Σήμερα η Εθνική βιβλιοθήκη στεγάζεται στο Βαλλιάνειο κτήριο στο κέντρο της Αθήνας καθώς και σε δύο άλλα κτίρια (Αγία Παρασκευή - Νέα Χαλκηδόνα) και η πολύτιμη, στο σύνολό της, συλλογή του υλικού της περιλαμβάνει το γραπτό εθνικό πολιτιστικό θησαυρό της Ελλάδας.

Στα αρχεία της φυλάσσονται ποικίλες κατηγορίες ιστορικών εγγράφων, σπάνιων βιβλίων και μια από τις μεγαλύτερες συλλογές Ελληνικών Χειρογράφων Κωδίκων διεθνώς, όλα μοναδικά τεκμήρια του ελληνικού πολιτισμού. Για την καλύτερη αξιοποίηση των έντυπων καταλόγων της και για ταχύτερη και πληρέστερη πληροφόρηση με άμεση πρόσβαση, η Εθνική Βιβλιοθήκη προχώρησε στην ψηφιοποίηση αυτών των καταλόγων. Ο δικτυακός της τύπος παρέχει δυνατότητα αναζήτησης στις συλλογές της με: το Δημόσιο Κατάλογο (OPAC), το γενικό αλφαβητικό κατάλογο και τον κατάλογο χειρογράφων. Επίσης παρέχει πρόσβαση σε μια σειρά από ψηφιοποιημένες εφημερίδες και επετηρίδες ελληνικών πανεπιστημίων.

Στους κανονισμούς λειτουργίας της βιβλιοθήκης δεν υπάρχει καμία πολιτική για κατάθεση δωρεών ή για εθελοντική προσφορά υλικού από το κοινό.

Η Εθνική Βιβλιοθήκη χρηματοδοτείται κυρίως από το κράτος και από δωρεές ή κληροδοτήματα. Συγκεκριμένα κατά το έτος 2011, ο τελικός προϋπολογισμός της βιβλιοθήκης μειώθηκε σε σχέση με τον αρχικό προϋπολογισθέντα ποσό των 640.000€. Αναλυτικά:

- 450,000€ από κρατική επιχορήγηση
- 14.426,15€ κληροδότημα από την Ακαδημία Αθηνών

Συνολικά 464.426,15€

3.2 ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

3.2.1. NEW YORK PUBLIC LIBRARY ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΝΕΑΣ ΥΟΡΚΗΣ

Η Δημόσια Βιβλιοθήκη της Νέας Υόρκης (NYPL), δημιουργήθηκε το 19^ο αιώνα, το 1895. Με περίπου 53 εκατομμύρια αντικείμενα, η Δημόσια Βιβλιοθήκη Νέας Υόρκης είναι η μεγαλύτερη δημόσια βιβλιοθήκη στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής. Πρόκειται για μια ανεξάρτητη διαχείριση, μη κερδοσκοπική εταιρεία που λειτουργεί με τόσο ιδιωτική και δημόσια χρηματοδότηση. Η βιβλιοθήκη διαθέτει υποκαταστήματα σε δήμους όπως το Μανχάταν, το Bronx, το Staten Island και έχει συνεργασίες με ακαδημαϊκές και επαγγελματικές βιβλιοθήκες στην περιοχή της Νέας Υόρκης.

Αντίθετα με τις περισσότερες βιβλιοθήκες, η Δημόσια Βιβλιοθήκη της Νέας Υόρκης, δεν δημιουργήθηκε από το νόμο της κυβέρνησης. Από τις πρώτες μέρες της δημιουργήθηκε μια παράδοση της εταιρικής σχέσης της κυβέρνησης της πόλης με την ιδιωτική φιλανθρωπία, το οποίο συνεχίζεται μέχρι και σήμερα. Η ιστοσελίδα της Βιβλιοθήκης παρέχει πρόσβαση στους καταλόγους της, σε απευθείας σύνδεση με τις συλλογές και τις βάσεις δεδομένων της βιβλιοθήκης, και έχει πληροφορίες για δωρεάν εκδηλώσεις, εκθέσεις της βιβλιοθήκης, μαθήματα ηλεκτρονικών υπολογιστών.

Από το 1968 η υπηρεσία Ask NYPL έχει γίνει αναπόσπαστο μέρος των υπηρεσιών της NYPL, αν και υπήρχε πολύ πριν με περιορισμένο τρόπο. Τώρα η υπηρεσία δίνει απαντήσεις μέσω τηλεφώνου και internet, μέσω chat και e-mail 24 ώρες την ημέρα, 7 ημέρες την εβδομάδα. Οι χρήστες της Βιβλιοθήκης μπορούν να υποβάλλουν ερωτήματα αναφοράς στα ισπανικά και στα αγγλικά και να ζητούν βοήθεια ανά πάσα στιγμή, μέσω online chat μέσω της ιστοσελίδας της Βιβλιοθήκης. Μέσω της συμμετοχής σε μια διεθνή συνεργασία, η Βιβλιοθήκη λαμβάνει στήριξη απαντώντας σε ερωτήσεις εκτός των κανονικών ωρών.

Για τη συντήρηση της βιβλιοθήκης και τη χρηματοδότηση της, η βιβλιοθήκη στηρίζεται σε μεγάλο ποσοστό από τις δωρεές του κοινού και την φιλανθρωπία του. Η κυβέρνηση πληρώνει μόνο ένα μέρος των εξόδων λειτουργίας της βιβλιοθήκης με αποτέλεσμα η στήριξη της να εξαρτηθεί από το κοινό για να βοηθήσει τη χρηματοδότηση των συλλογών

της, τους πόρους για την αναζήτηση εργασίας, πρόσβαση σε internet, μαθήματα αλφαριθμητισμού, και τόσα άλλα. Στόχος της φιλανθρωπίας της είναι να κρατηθούν όλες οι υπηρεσίες της βιβλιοθήκης δωρεάν για όλους τους χρήστες της.

Παρά την μείωση στη χρηματοδότηση και άλλων χρηματοπιστωτικών περιορισμών, η βιβλιοθήκη λειτούργησε αρκετά καλά για το έτος 2011. Η δημόσια χρηματοδότηση μειώθηκε σχεδόν 6 εκατομμύρια δολάρια και αυτό είχε αποτέλεσμα, η Βιβλιοθήκη να μειώσει ελαφρά τις ώρες που ήταν ανοιχτή για το κοινό. Οικονομική κατάσταση της Βιβλιοθήκης παρέμεινε υγιής, διότι διατήρησε ένα ισορροπημένο προϋπολογισμό λειτουργίας ακόμη και όταν τα κληροδοτήματα του ανέκαμψαν σημαντικά. Η κεφαλαιακή θέση της Βιβλιοθήκης ενισχύεται ακόμη και από μια σειρά εκδηλώσεων που φέρνουν την Δημόσια Βιβλιοθήκη Νέας Υόρκης πιο κοντά στην πραγματοποίηση μιας νέας ενοποιημένης κεντρικής βιβλιοθήκης με τα παραρτήματα της. Οι πωλήσεις των δύο μεγάλων κτιρίων έκλεισε τον Ιούλιο και τον Αύγουστο του 2011 και απέφεραν συνολικά έσοδα άνω των \$ 100 εκατομμύρια. Επιπλέον, η Βιβλιοθήκη υπέγραψε σύμβαση για την πώληση μέρους του άλλου ακινήτου για περισσότερα από 60 εκατομμύρια δολάρια. Τέλος, ο Δήμος έχει ήδη δεσμεύσει πάνω από 150 εκατομμύρια δολάρια προς τη νέα κεντρική βιβλιοθήκη, δίνοντας έτσι στη Βιβλιοθήκη επαρκή οικονομικά μέσα.

Το κοινό μπορεί να βοηθήσει στην ανάπτυξη της βιβλιοθήκης και στη συντήρησή της, με το να γίνει μέλος στη βιβλιοθήκη, και έχει την ευκαιρία να εξερευνήσει την βιβλιοθήκη και να τη συστήσει στην κοινωνία μέσω των εκδηλώσεων (συναυλίες, εκθέσεις κ.α.) που οργανώνονται από τα μέλη. Η υποστήριξη αυτή, βοηθάει στη διατήρηση των δωρεάν υπηρεσιών σε μερικές από τις πιο εξυπηρετούμενες ομάδες της Νέας Υόρκης. Υποστήριξη με την παρουσία του κοινού ή με τη χορηγία του σε σημαντικές εκδηλώσεις. Το κοινό μπορεί να κάνει ένα δώρο στο όνομα ενός ατόμου που το θεωρεί σημαντικό και με αυτόν τον τρόπο να σηματοδοτήσει μια ειδική περίπτωση ή να θυμηθεί ή να τιμήσει ένα αγαπημένο μέλος της οικογένειας, φίλος σεβαστός, ή συνάδελφο. Ακόμη στη βιβλιοθήκη μπορεί το κοινό να αγοράσει διάφορα προϊόντα από κοσμήματα, αξεσουάρ (σκουλαρίκια, τσάντες) και βιβλία μέχρι και πράγματα για το σπίτι του, όπως (φωτιστικά, αφίσες, τραπεζάκια).

3.2.2. ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

Η Βιβλιοθήκη ιδρύθηκε το 1952 ως νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου και υπάγεται στο, ΥΠΔΒΜΘ, Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων. Εποπτεύεται από Εφορεία με τριετή θητεία, η οποία ορίζεται από την Περιφέρεια. Αριθμεί πάνω από 21.000 μέλη, συγκεκριμένα (22.838) σε σύγκριση με αντίστοιχες βιβλιοθήκες και κατέχει τον μεγαλύτερο αριθμό δανεισμών της συλλογής της ανεξάρτητα από το μέγεθος των ιδρυμάτων (1.812.485 δανεισμοί σε 10 χρόνια).

Εξυπηρετεί το κοινό μέσω του κεντρικού της κτηρίου, στο κέντρο της Βέροιας, του παραρτήματος της και των δύο κινητών βιβλιοθηκών της που επισκέπτονται περισσότερα από 50 δανειστικά κέντρα σε περιοχές της Κεντρικής και Δυτικής Μακεδονίας. Η συλλογή της περιλαμβάνει πάνω από 100.000 τόμους βιβλίων, από τους οποίους οι 50.000 είναι καταχωρημένοι σε ηλεκτρονική μορφή, καθώς και οπτικοακουστικό υλικό.

Από το 2010 η Βιβλιοθήκη της Βέροιας εξ αιτίας της μείωσης της κρατικής επιχορήγησης χρειάζεται να εξοικονομήσει πρόσθετα κονδύλια σε ποσό που ανέρχεται περίπου στα 85.000 € για να καλύψει μέρος των λειτουργικών της εξόδων και να υποστηρίξει βασικές της υπηρεσίες. Η Βιβλιοθήκη αποδέχεται χρηματική δωρεά από 100 € και άνω, ενώ δέχεται και δωρεές εξοπλισμού, βιβλίων, Ο/Α και άλλου υλικού. Οι χρηματικές δωρεές και χορηγίες μπορούν να είναι είτε συγκεκριμένες δράσεις είτε να χρησιμοποιηθούν από τη Βιβλιοθήκη για την κάλυψη των αναγκών της.

Ακόμη είναι ένα από τα λίγα δημόσια ιδρύματα στη χώρα μας που δεν στηρίζεται στην κρατική χρηματοδότηση αφού το μεγαλύτερο ποσό των χρημάτων των εσόδων της προέρχονται από τη συμμετοχή της σε διεθνή προγράμματα, που χρηματοδοτεί η Ε.Ε. και από υπηρεσίες που παρέχονται σε άλλους φορείς.

Σύμφωνα με τον προϋπολογισμό του 2011, τα έσοδα της βιβλιοθήκης ανέρχονται στα 79.000€, αναλυτικά:

- 17.833 €. κρατική επιχορήγηση για την αντιμετώπιση των λειτουργικών αναγκών της υπηρεσίας.
- 2.000 €. Ποσό επιχορήγηση από Ν.Π. .Δ, Οργανισμούς

- 2.000 €. Προϋπολογίζεται το ποσό αυτό σαν τη πιθανή επιχορήγηση από Ν.Π.Ι. . οργανισμούς
- 15.000 €. έσοδο από προσφορά διαφόρων υπηρεσιών
- 1.000 €. έσοδο από τόκους
- 3.000 €. έσοδο υπέρ ΜΤΠΥ
- 500 €. έσοδο υπέρ ΙΚΑ
- 4.000 €. έσοδο υπέρ Δημοσίου
- 18.667 €. ποσό από δωρεές
- 15.000 € ποσό από επιχορήγηση από την αλλοδαπή για λοιπούς σκοπούς.

Σύνολο:79.000€

Το κοινό μπορεί να υποστηρίξει τη βιβλιοθήκη κυρίως με την οικονομική ενέργεια και με δωρεά άνω των 100€. Η βιβλιοθήκη δέχεται και υποστηρίζει ενέργειες για την ενίσχυση της με την δωρεά εξοπλισμού, βιβλίων, Ο/Α και άλλου υλικού.

3.3 ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

3.3.1. LIBRARY OF HARVARD

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ HARVARD

Η βιβλιοθήκη του Harvard, αυξήθηκε από ένα κληροδότημα των 400 βιβλίων το 1638 από τον John Harvard. Η Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Harvard, αποτελείται από περίπου 70 βιβλιοθήκες, με περισσότερα από 16 εκατομμύρια τόμους από τα οποία τα περισσότερα από 11 εκατομμύρια αυτών είναι μέρος της συλλογής μιας βιβλιοθήκης της Σχολής Τεχνών και Επιστημών. Με βάση τον αριθμό των τόμων της συλλογής, είναι η τέταρτη μεγαλύτερη συλλογή της βιβλιοθήκης στις ΗΠΑ, μετά τη Βιβλιοθήκη του Κογκρέσου, την Εθνική Βιβλιοθήκη της Αγγλίας, καθώς και Δημόσια Βιβλιοθήκη Νέας Υόρκης. Η συλλογή περιλαμβάνει επίσης τα υλικά σε πάνω από 100 γλώσσες. Παρέχει υπηρεσίες βιβλιοθήκης στη σχολή και τους φοιτητές του Harvard, καθώς και την παγκόσμια κοινότητα των επιστημόνων και των ερευνητών.

Από το 1638, η γενναιόδωρη υποστήριξη των αποφοίτων και των φίλων αποτέλεσε βασικό παράγοντα για την οικοδόμηση και τη διατήρηση των συλλογών των βιβλιοθηκών του Harvard. Το κοινό μπορεί να προσφέρει στη βιβλιοθήκη με τη μορφή των κληροδοτημάτων πάνω από το ύψος των 100,000 που προσφέρουν στους δωρητές ειδικές παροχές. Οι δωρεές μπορούν να είναι με τη μορφή μετρητών, εκτιμώμετες τίτλοι, ακίνητα, προσωπική περιουσία, επιχειρηματικές προσφορές, ασφάλειες ζωής, σχέδια συνταξιοδότησης.

Με το δώρο της ακίνητης περιουσίας, μπορεί το κοινό να αξιοποιήσει ένα σημαντικό περιουσιακό όφελος για τους ίδιους αλλά και για Πανεπιστήμιο. Ενώ ταυτόχρονα υποστηρίζει την αποστολή του Harvard μπορεί αυξήσει το εισόδημά του, και να μειώσει το βάρος της διατήρησης ή την πώληση του ακινήτου του. Με τα δώρα τέχνης, συλλογών, και άλλα ενσώματα αγαθά, είναι ένας αποτελεσματικός τρόπος για να παρέχει ουσιαστική υποστήριξη το κοινό στο Πανεπιστήμιο. Ανάλογα με δεδομένο το περιουσιακό στοιχείο, η δομή του δώρου και ο σκοπός του δώρου, υπάρχουν διάφορα φορολογικά και οικονομικά οφέλη. Δίνοντας μετοχές πραγματοποιείται η οικογενειακή επιχείρηση σε ένα φόρο, με σοφό τρόπο για να υποστηρίξει την αποστολή του Harvard. Σε γενικές γραμμές, το Χάρβαρντ προσφέρει το απόθεμα πίσω στην εταιρεία σας για την εξαγορά και χρησιμοποιεί τα έσοδα για τους σκοπούς που έχει ορίσει ο δωρητής.

Ακόμη αν το κοινό έχει περισσότερη ασφαλιστική κάλυψη από ότι χρειάζεται, μπορεί να την αξιοποιήσει δίνοντας τη στο Harvard. Με τη μεταφορά της κυριότητας της πολιτική αυτής στο Harvard, θα λάβει ο δωρητής μία έκπτωση φόρου εισοδήματος ίση με τα μετρητά αξία εξαγοράς της πολιτικής ή με βάση το κόστος, όποιο από τα δύο είναι μικρότερο. Ακόμη η βιβλιοθήκη του Harvard μπορεί να χρησιμοποιήσει για τη χρηματοδότηση της και πρόσθετα περιουσιακά στοιχεία όπως πνευματικά δικαιώματα, δικαιώματα ευρεσιτεχνίας.

Ο προϋπολογισμός της Βιβλιοθήκης του Harvard, για το έτος 2011 δεν έχει καταγραφεί.

3.3.2. YALE UNIVERSITY LIBRARY

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ YALE

Η Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Yale, είναι μία από τις κορυφαίες ερευνητικές βιβλιοθήκες του κόσμου, συλλέγει, οργανώνει, και παρέχει πρόσβαση σε υπηρεσίες και για την πλούσια και μοναδική καταγραφή της ανθρώπινης σκέψης και της δημιουργικότητας. Ενισχύει την πνευματική ανάπτυξη και υποστηρίζει επιστημονικές κοινότητες σε όλο τον κόσμο. Μια χαρακτηριστική δύναμη είναι το πλούσιο φάσμα των πόρων που κατέχει, συμπεριλαμβανομένων περίπου 12,8 εκατομμύρια τόμους και πληροφορίες σε όλα τα μέσα ενημέρωσης, που κυμαίνονται από τους αρχαίους παπύρους μέχρι τα τυπωμένα βιβλία σε ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων.

Η Βιβλιοθήκη συμμετέχει σε πολλά έργα για την επέκταση της πρόσβασης σε φυσικές και ψηφιακές συλλογές. Στεγάζεται σε δεκαοκτώ κτίρια, και χρησιμοποιεί μια δυναμικό και πολύπλευρο προσωπικό περίπου πεντακόσια άτομα που προσφέρουν καινοτόμες και ευέλικτες υπηρεσίες για τους αναγνώστες της βιβλιοθήκης.

Η Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου δέχεται βιβλία και άλλο υλικό που επεκτείνει και συμπληρώνει τις υπάρχουσες συλλογές της. Λόγω του υψηλού κόστους της αποθήκευσης και επεξεργασίας όμως δεν είναι σε θέση να δεχθεί όλες τις δωρεές και μπορούν να γίνουν εξαιρέσεις για σπάνια και μοναδικά αντικείμενα. Υπάρχουν και άλλοι τρόποι για να ενισχύσει το κοινό τη βιβλιοθήκη για την καλύτερη εξυπηρέτηση του.

Οι χρήστες μπορούν να κάνουν ένα δώρο με διάφορες μορφές όπως μετρητά, επιταγές, πληρωμές με πιστωτική κάρτα, δώρα εμπορεύσιμοι τίτλοι, και άλλα περιουσιακά στοιχεία. Οι τελειόφοιτοι σπουδαστές του πανεπιστημίου μπορούν να συγκεντρώσουν κάποιο ποσό στο «Ταμείο Τελειόφοιτων» και να το δωρίσουν στη βιβλιοθήκη. Μια ομάδα διακεκριμένων αποφοίτων, που έχουν αποδεδειγμένη δέσμευση στο όραμα και στους στόχους της βιβλιοθήκης συνεργάζονται στενά με τους βιβλιοθηκονόμους. Στόχος της ομάδας αυτής είναι να παρέχει υποστήριξη στη βιβλιοθήκη του Yale μέσω τη δικτύωσης με άτομα και ιδρύματα και τη διευκόλυνση των περιφερειακών εκδηλώσεων, προκειμένου να βοηθήσει τη βιβλιοθήκη να υλοποιήσει το δυναμικό του ως ένα από τα κορυφαία ερευνητικά ιδρύματα του κόσμου. Έχει δημιουργηθεί μία ακόμη ομάδα «Συνεργάτες της βιβλιοθήκης», η οποία ιδρύθηκε για να υποστηρίξει και να ενισχύσει τις βιβλιοθήκες του Yale. Τα μέλη καλούνται σε διαλέξεις, εκθέσεις, εγκαίνια, δεξιώσεις, παραστάσεις, συμπόσια όλο το χρόνο με σκοπό να μοιράζονται τα ενδιαφέροντά τους με τους άλλους. Οι δωρεές τους γίνονται, με τη μορφή των συνδρομών, ατομικά δώρων ή χρημάτων, κληροδοτημάτων.

Ο προϋπολογισμός του πανεπιστημίου της βιβλιοθήκης κατά το έτος 2011, ανέρχεται στα \$104, 7 εκατομμύρια:

- · γενικές πιστώσεις από το Πανεπιστήμιο Yale \$ 44,4 εκατομμύρια (42,7%)
- · κληροδοτήματα \$ 54,3 εκατομμύρια (52,2%)
- · δώρα και άλλα έσοδα \$ 3.5 εκατομμύρια (3,4%)
- · επιχορηγήσεις και συμβάσεις \$ 1,9 εκατομμύρια (1,8%)
- · Μη-λειτουργικό κόστος (συμπεριλαμβανομένων των κατασκευών) \$ 0,0 (0,0%)

Σύνολο: \$ 104,1εκατομμύρια (100,0%)

3.3.3. ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης λειτουργεί ενιαία Βιβλιοθήκη με τίτλο «Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης του ΑΠΘ». Περιλαμβάνει την Κεντρική Βιβλιοθήκη και τα παραρτήματά της (θεματικές βιβλιοθήκες και βιβλιοθήκες Σχολών και Τμημάτων). Η Βιβλιοθήκη είναι μέλος της [IFLA](#) (International Federation of Library Associations and Institutions) και του [LIBER \(Association of European Research Libraries\)](#).

“Σκοπός της Βιβλιοθήκης του ΑΠΘ είναι η υποστήριξη των εκπαιδευτικών και των ερευνητικών δραστηριοτήτων του Ιδρύματος, καθώς και η συμβολή στη συνολική

πνευματική και πολιτιστική ανάπτυξη της πανεπιστημιακής κοινότητας και του ευρύτερου κοινωνικού συνόλου. Ο σκοπός αυτός επιτυγχάνεται μέσω της ενιαίας οργάνωσης του υλικού και του συντονισμού των παρεχόμενων υπηρεσιών.” (Βιβλιοθήκη ΑΠΘ, 2013)

Στη βιβλιοθήκη βρίσκονται σπάνια αντίτυπα βιβλίων και έργα τέχνης που στεγάζονται σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο. Μερικές από τις σπάνιες συλλογές που διαθέτει είναι η συλλογή Ανατύπων, η συλλογή Δελμούζου, η συλλογή Ελευθερόπουλου , η συλλογή Τριανταφυλλίδη, η συλλογή χειρογράφων, τεκμήρια της κύριας συλλογής που έχουν εκδοθεί πριν το 1930

Ακόμη η βιβλιοθήκη διαθέτει βάση δεδομένων με τις ψηφιακές συλλογές του ΑΠΘ, την λεγόμενη «Ψηφιοθήκη» η οποία περιλαμβάνει όλο το ψηφιοποιημένο υλικό των σπάνιων και κλειστών συλλογών, τα διδακτορικά που έχουν εκπονηθεί στο ΑΠΘ μετά το 2003 και οι μεταπτυχιακές εργασίες μετά το 2006, καθώς και το Ιδρυματικό Καταθετήριο Επιστημονικών Εργασιών (IKEE). Η βιβλιοθήκη προσφέρει πλήρες κείμενο διδακτορικών διατριβών και μεταπτυχιακών εργασιών σε ψηφιακή μορφή.

Η βιβλιοθήκη του ΑΠΘ στους κανονισμούς λειτουργίας της συγκαταλέγει και την πρόσκτηση υλικού με τη μορφή των δωρεών. Συγκεκριμένα αποδέχεται δωρεές κατόπιν αξιολόγησης και αποτίμησής τους. Η Επιτροπή, που αξιολογεί τη δωρεά, κρίνει την αποδοχή του συνόλου ή μέρους της δωρεάς. Μετά την αξιολόγηση η Επιτροπή εισηγείται στην Πρυτανεία την αποδοχή του συνόλου ή μέρους της δωρεάς

Ο τακτικός προϋπολογισμός της κεντρικής βιβλιοθήκης του ΑΠΘ κατά τη χρονιά 2011 είναι :

Τακτικός Προϋπολογισμός	705.148€
Δημόσιες Επενδύσεις	0€
Αναπτυξιακά και ερευνητικά προγράμματα	0€
Επιχορηγήσεις Επιτροπής Ερευνών	10.851€
Έσοδα από υπηρεσίες	112.447€
Άλλα έσοδα (Κληροδοτήματα, Δωρεές, κ.α.)	4.588€

3.4 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Από τις παραπάνω αναφορές, διαπιστώνουμε ότι οι βιβλιοθήκες του εξωτερικού έχουν ενσωματώσει στους κανόνες λειτουργίας τους τον εθελοντισμό και την προσφορά του κοινού, προσπαθώντας να καθιερώσουν αυτήν την ιδέα στην κοινωνία, δηλαδή να αναδείξουν τον εθελοντισμό στην κοινωνία, γεγονός που αναμφισβήτητα θα ωφελήσει την βιβλιοθήκη. Στις συγκεκριμένες βιβλιοθήκες, υπάρχει μεγάλος πλήθος από επιλογές για να βοηθήσει το κοινό είτε οικονομικά είτε προσφέροντας υλικό είτε με την προσωπική εργασία. Συγκεκριμένα στη Δημόσια Βιβλιοθήκη της Νέας Υόρκης, το κοινό μπορεί να βοηθήσει από το να αγοράσει κοσμήματα και τσάντες μέχρι να αγοράσει ένα βιβλίο για να το προσφέρει σε κάποιο αγαπημένο του πρόσωπο, και αυτά τα χρήματα πηγαίνουν στα έσοδα της βιβλιοθήκης. Βλέπουμε ότι, στο εξωτερικό προσπαθούν βρίσκοντας πρωτότυπους τρόπους για να προσελκύσουν το κοινό και να το πείσουν ότι η βοήθεια του είναι αναγκαία και για την καλύτερη εξυπηρέτηση του, για την επιβίωση της βιβλιοθήκης και για την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς της χώρας.

Οι Ελληνικές βιβλιοθήκες από την άλλη πλευρά βλέπουμε ότι μειονεκτούν. Οι κρατικές επιχορηγήσεις είναι αρκετά μειωμένες ειδικά σε αυτούς τους χαλεπούς καιρούς και παρόλο αυτά δεν υπάρχει καμία πολιτική για να προσφέρει το κοινό ή για να βοηθήσει στην ανάπτυξη της και στη συντήρησή της. Διαπιστώνουμε ότι οι Ελληνικές βιβλιοθήκες δεν έχουν υιοθετήσει ακόμη την ιδέα του εθελοντισμού και της προσφοράς του κοινού. Δεν καταβάλλεται καμία προσπάθεια από το μέρος τους για να γίνει ευρύ γνωστή αυτή η ιδέα στην κοινωνία. Συγκεκριμένα στη βιβλιοθήκη της Βέροιας, μια διακεκριμένη βιβλιοθήκη υπάρχουν οι επιλογές μόνο για την κατάθεση χρημάτων και εξοπλισμού και στην Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος δεν αναφέρεται πουθενά για βοήθεια και προσφορά του κοινού προς αυτήν.

Οι Ελληνικές βιβλιοθήκες θα μπορούσαμε να πούμε ότι χαρακτηρίζονται από μία αδράνεια και οι προσπάθειες που καταβάλλουν είναι ελάχιστες και αφανείς, χωρίς αποτέλεσμα, σε αντίθεση με τις βιβλιοθήκες του εξωτερικού, οι οποίες δραστηριοποιούνται σε όλους τους τομείς (πχ. επιχειρηματικές δραστηριότητες) και κάνουν συνεχείς προσπάθειες για την καλύτερη εξέλιξη τους. Οι προσπάθειες αυτές θα μπορούσαν να αποτελέσουν πρότυπο για τις Ελληνικές βιβλιοθήκες και να αρχίσουν να

δραστηριοποιούνται και σε άλλους τομείς για την εξοικονόμηση χρημάτων.

Από τις πληροφορίες που έχουμε αντλήσει από την έρευνα, οδηγούμαστε στο εξής συμπέρασμα, ότι οι Ελληνικές βιβλιοθήκες μειονεκτούν σε σχέση με αυτές του εξωτερικού ως προς τον τρόπο λειτουργίας τους, τον τρόπο που προωθούν τις υπηρεσίες των βιβλιοθηκών τους στο κοινό και κυρίως ως προς τη χρηματοδότηση τους, είτε αυτή είναι κρατική είτε είναι εθελοντική.

Οι βιβλιοθήκες του εξωτερικού πάλι, χρηματοδοτούνται από το κράτος για ορισμένες λειτουργίες τους, αλλά αυτό δεν είναι επαρκές για να λειτουργήσουν σωστά.

4. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΙ ΤΡΟΠΟΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Οι Ελληνικές βιβλιοθήκες βασίζονται για τη λειτουργία τους σε κρατικά κονδύλια που αντλούν μέσω των ιδρυμάτων στα οποία ανήκουν (Garoufallou et al. 2008). Σε αυτό το μοντέλο τις αποφάσεις για τα οικονομικά θέματα της βιβλιοθήκης τις παίρνει το ίδρυμα σύμφωνα με τις ανάγκες του, ενώ ο ρόλος της βιβλιοθήκης είναι κυρίως διαχειριστικός ώστε να μην υπάρχουν παρεκκλίσεις από τον προϋπολογισμό (Roberts ,2004).

Το συγκεκριμένο μοντέλο έχει ένα σημαντικό μειονέκτημα, καθώς δημιουργεί μια σχέση εξάρτησης και δεν επιτρέπει την ανάπτυξη έξω από το πλαίσιο που ορίζει η χρηματοδότηση. Σε περιόδους οικονομικής ευμάρειας η χρηματοδότηση μπορεί να υποστηριχθεί με άνεση , όμως σε εποχές ύφεσης ,όπως αυτή που διανύουμε , η απόλυτη εξάρτηση από τα κρατικά κονδύλια μπορεί να οδηγήσει στην υποβάθμιση της λειτουργία των οργανισμών πληροφόρησης.

Για αυτό το λόγο οι βιβλιοθήκες θα πρέπει να ζητήσουν αυτόνομα νέες πηγές χρηματοδότησης που θα τους επιτρέψουν να διατηρήσουν υψηλό επίπεδο παροχής των υπηρεσιών τους και θα εξασφαλίσουν την συνέχιση της λειτουργίας τους. Ωστόσο, η εξεύρεση νέων πόρων δεν είναι απλά ζήτημα απλό ,απαιτεί οργανωμένο στρατηγικό σχέδιο και σωστή διοίκηση , με τα οποία το προσωπικό των βιβλιοθηκών δε είναι εξοικειωμένο (Atlas 1994, Martin 1998).

Για την εξεύρεση εναλλακτικών πηγών χρηματοδότησης ,οι δημόσιες σχέσεις παίζουν καθοριστικό ρόλο (Reid 2010, DiMaggio 2008). Οι χρηματοδότες θα πρέπει να

γνωρίζουν την πορεία της βιβλιοθήκης για να αισθάνονται ότι μπορούν να εμπιστευτούν τα χρήματα τους και η ίδια η βιβλιοθήκη θα πρέπει να γνωρίζει σε ποιους μπορεί να απευθυνθεί τη δεδομένη χρονική στιγμή (Dimattia 2008, Reid 2010).

Η διεθνής βιβλιογραφία, αλλά και παραδείγματα από βιβλιοθήκες, όπως αυτές που αναφέρθηκαν παραπάνω, μπορούν να δώσουν αρκετές ιδέες για την αυτοχρηματοδότηση των βιβλιοθηκών. Το 2011 η American Library Association εξέδωσε οδηγό με τίτλο <<Frontline Fundraising Toolkit>> που μπορούν να συμβουλευτούν οι βιβλιοθήκες για να οργανώσουν τη στρατηγική τους για εξεύρεση πόρων. Όπως αναφέρει η εισαγωγή του εγχειριδίου, οι βιβλιοθήκες αυτές θα πρέπει να διαθέτουν οχτώ προϋποθέσεις για την εφαρμογή αυτής της πολιτικής, και αυτές είναι η συνεργασία με ειδικούς, η σύνδεση με την ευρύτερη κοινότητα και η γνώση των αναγκών της, η στόχευση στους πιθανούς χρηματοδότες, η ρεαλιστική εκτίμηση των αποτελεσμάτων και τέλος η θετική διάθεση που πρέπει να αντιμετωπίσουν όλο το εγχείρημα.

Οι ιδέες για πηγές αυτοχρηματοδότησης είναι πολλές και έχουν πολλές παραλλαγές ανάλογα με το πλαίσιο που εντάσσονται κάθε φορά. Αρχικά, οι βιβλιοθήκες μπορούν να προσφέρουν συμμετοχή σε ερευνητικά και αναπτυξιακά προγράμματα που θα εκπονούνται στο ίδρυμα με κάποιο χρηματικό ποσό. Επιπλέον, μπορούν να αναπτύξουν κάποιες υπηρεσίες με χρέωση, π.χ. εκμάθηση ηλεκτρονικού υπολογιστή σε ενήλικες. Ακόμη, μπορούν να αναζητήσουν χορηγούς ή επιδοτήσεις από ιδιωτικά ή δημόσια προγράμματα, ή να αναζητήσουν δωρεές βιβλίων ή εξοπλισμού (Atlas 1994, Taylor 2010). Μια άλλη λύση είναι η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών (π.χ. νομικών ή ιατρικών πληροφοριών), που θα κριθεί χρήσιμη, ειδικότερα την εποχή που διανύουμε. Η λειτουργία χώρων αναψυχής (π.χ. καφετέριες, κινηματογράφος) στο χώρο της βιβλιοθήκης θα μπορούσε να αποτελέσει σημαντική πηγή χρηματοδότησης.

Η χρηματοδότηση των βιβλιοθηκών δεν είναι απαραίτητο να είναι χρηματική μόνο, μπορεί να γίνει και με άλλα μέσα όπως π.χ. με προσφορά υλικού. Σε αυτήν την ενότητα προτείνονται τρόποι χρηματοδότησης, τρόποι με τους οποίους μπορεί η βιβλιοθήκη να εξασφαλίσει σημαντικά ποσά χρημάτων και άλλων πόρων για την λειτουργία τους και στην προώθηση των υπηρεσιών της και της προσφοράς της στην κοινωνία.

Παρακάτω παρατίθενται κάποιες ενέργειες, που μπορούν να πραγματοποιηθούν από τις βιβλιοθήκες. Χρειάζεται όμως να εξασφαλιστεί από το προσωπικό των βιβλιοθηκών ότι θα εργαστούν εθελοντικά και παρόλο που ο σκοπός της βιβλιοθήκης στηρίζεται στη δωρεάν προσφορά της στην κοινωνία, θα πρέπει να υιοθετηθεί από το κοινό ότι τις περισσότερες φορές θα καταβάλλει ένα συμβολικό ποσό για τις ενέργειες αυτές.

Οι συναυλίες που μπορούν να οργανώσουν οι βιβλιοθήκες με ένα συμβολικό χρηματικό ποσό για εισιτήριο, θα αποφέρει αξιόλογα κέρδη για τη βιβλιοθήκη. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι τραγουδιστές που θα συμμετάσχουν θα πρέπει να το κάνουν εθελοντικά και ο τόπος διεξαγωγής τους θα πρέπει να γίνει σε κάποιο δημόσιο κτήριο ή γήπεδο, κάποιο μέρος που ανήκει στο δήμο για την αποφυγή εξόδων.

Τα μαθήματα ζωγραφικής που μπορούν να οργανώνονται από τις βιβλιοθήκες για παιδιά και για μεγάλους, με μια μικρή συνδρομή μηνιαίως, θα έχουν σαν αποτέλεσμα να αναπτύσσει το κοινό τις δεξιότητες του και να αποφέρει κέρδη στη βιβλιοθήκη. Τα μαθήματα θα γίνονται σε χώρο της βιβλιοθήκης για να μην υπάρχουν έξοδα για την ενοικίαση χώρων ή σε χώρους οι οποίοι θα παρέχονται από το δήμο αφίλοκερδώς.

Μαθήματα χειροποίητων κοσμημάτων για το κοινό που θα πραγματοποιούνται στους χώρους της βιβλιοθήκης, τα οποία κοσμήματα θα μπορούν να πωληθούν μετά την ολοκλήρωση τους από τη βιβλιοθήκη.

Συνεργασία βιβλιοθήκης με κάποιο βιβλιοπωλείο της γειτονιάς της για παρουσίαση βιβλίου, με στόχο την πώληση ορισμένων βιβλίων. Θα οργανωθεί εκδήλωση σε αίθουσα του βιβλιοπωλείου ή σε αίθουσα της βιβλιοθήκης με προσκεκλημένο το συγγραφέα για να μιλήσει και για να παρουσιάσει το βιβλίο του. Από τα έσοδα των πωλήσεων κάποιο μέρος θα πάει στη βιβλιοθήκη.

Εκθέσεις ζωγραφικής από γνωστό ζωγράφο θα μπορούσαν να οργανωθούν στο χώρο της βιβλιοθήκης με εισιτήριο για το κοινό. Με αυτόν τον τρόπο ενισχύεται η πολιτιστική προσφορά της βιβλιοθήκης στην κοινωνία και αυξάνονται τα έσοδα της.

Οργάνωση κουκλοθέατρου για παιδιά, πάντα με ένα συμβολικό εισιτήριο για την εξασφάλιση εσόδων. Με αυτόν τον τρόπο συμβάλει και στη διαπαιδαγώγηση των παιδιών. Διάφορες εκθέσεις (όπως ο πολιτισμός, η ιστορία και η αυτοκρατορία των Αρχαίων Ελλήνων στην Ελλάδα) μπορούν να φιλοξενηθούν στους χώρους της βιβλιοθήκης χωρίς να χρειαστεί ενοικίαση άλλου χώρου.

Μαθήματα εκμάθησης ελληνικής γλώσσας για τους μετανάστες που ζουν στην Ελλάδα. Τα μαθήματα, το περιεχόμενο, των οποίων στηρίζεται στα βασικά στοιχεία εκείνα που θα τους διευκολύνουν στην καθημερινότητα τους, μπορούν να τα διδάσκουν και οι ίδιοι βιβλιοθηκονόμοι. Τρόπος για την επίτευξη του στόχου της βιβλιοθήκης, της προσφοράς της βιβλιοθήκης στην εξέλιξη της κοινωνίας.

Μαθήματα πληροφορικής για ενήλικες, ηλικιωμένους και παιδιά των οποίων οι οικογένειες δεν μπορούν να αντεπεξέλθουν οικονομικά. Θα υπάρχει μία μικρή μηνιαία συνδρομή για να συγκεντρωθεί ένα ποσό για τα έξοδα λειτουργίας της βιβλιοθήκης. Τα

μαθήματα θα γίνονται μέσα στα ωράρια της βιβλιοθήκης και στους χώρους της και θα διδάσκονται από βιβλιοθηκονόμο, ο οποίος θα είναι εξειδικευμένος στις νέες τεχνολογίες της πληροφορικής.

Παράλληλα με τα μαθήματα πληροφορικής, μπορεί ο βιβλιοθηκονόμος να ενημερώνει τους χρήστες και για τις τεχνικές αναζήτησης, οι οποίες θα ωφελήσουν στη αναζήτηση των χρηστών για την ανάδειξη των σωστών αποτελεσμάτων. Να τους ενημερώσει για το ταξινόμικό σύστημα, το οποίο χρησιμοποιεί η συγκεκριμένη βιβλιοθήκη για να μπορούν να εντοπίζουν εύκολα τα τεκμήρια, τα οποία θα τα αναζητούν χωρίς να χρειάζονται τη βοήθεια του βιβλιοθηκονόμου.

Ολιγοήμερες εκδρομές, οι οποίες θα οργανώνονται από τις βιβλιοθήκες με τη βοήθεια των τουριστικών γραφείων. Εκδρομές που συνδυάζουν πολιτιστικό και ψυχαγωγικό χαρακτήρα, με εισιτήριο προσιτό για τους πολίτες θα αποφέρει σημαντικά κέρδη στις βιβλιοθήκες. Οι βιβλιοθηκονόμοι μπορούν να συνοδέψουν τους πολίτες στις εκδρομές, ενημερώνοντας τους για τα ιστορικά μνημεία και για τον πολιτισμό και την ιστορία των περιοχών, που επισκέπτονται.

Τμήματα θεάτρου, ενηλίκων και παιδιών, μπορούν να οργανωθούν από τις βιβλιοθήκες με σκοπό το «ανέβασμα» των παραστάσεων. Οι παραστάσεις θα ανέβουν σε δημοτικούς χώρους και θα υπάρχει εισιτήριο για το κοινό.

Ακόμα οι βιβλιοθήκες μπορούν να εκδώσουν σε συνεργασία ή μόνες τους κάποιο μηνιαίο ή διμηνιαίο, περιοδικό το οποίο θα διανέμεται στους χώρους της βιβλιοθήκης, σε δημόσιους χώρους ή σε διάφορα καταστήματα με σκοπό να αυξηθούν τα έσοδα των βιβλιοθηκών. Το ποσό που θα καταβάλλει το κοινό για να το αποκτήσει θα είναι ένα μικρό ποσό. Το περιοδικό θα περιέχει τις εκδηλώσεις που οργανώνει η βιβλιοθήκη, τα νέα της βιβλιοθήκης, κοινωνικά ζητήματα, τοπικά νέα κ.α.

Θα πρέπει να συσταθεί μια ενιαία πολιτική για όλες τις βιβλιοθήκες για την προσφορά του κοινού (δωρεές, κληροδοτήματα κ.α.) προς αυτές και για την πολιτική λειτουργίας των βιβλιοθηκών. (ΕΕΒΕΠ, 2012)

Οι βιβλιοθήκες κάθε μία ξεχωριστά πρέπει να συμπεριλάβει στην πολιτική τους, τους τρόπους με τους οποίους μπορεί το κοινό να προσφέρει και να βοηθήσει αλλά και πολιτική με την οποία θα μπορεί να μην την αποδεχτεί, αν δεν την ικανοποιεί όπως πχ. κατεστραμμένο υλικό ή εγκυκλοπαίδεια ή οποία είναι πολύ παλιά η έκδοση της). (ΕΕΒΕΠ, 2012)

Οι τρόποι, με τους οποίους μπορεί να προσφέρει το κοινό πρέπει να είναι πολύμορφοι. Ειδικότερα, οι δωρεές υλικού να επεκτείνονται από βιβλία μέχρι εξοπλισμό ο οποίος θα

είναι χρήσιμος για την λειτουργικότητα της βιβλιοθήκης. Χρηματικά ποσά, τα οποία θα μπορούν να δοθούν στη βιβλιοθήκη με τη μορφή επιταγών, μετρητών, κληροδοτημάτων ή και με την μορφή συνδρομής, μηνιαίας ή ετησίως. Ακόμη να συμπεριληφθούν και περιουσιακά στοιχεία τα οποία θα μπορούν να μεταβιβαστούν στην κυριότητα της βιβλιοθήκης. (British Library, 2012)

Η επιβολή προστίμων στους χρήστες, οι οποίοι καθυστερούν να επιστρέψουν τα βιβλία, θα αποφέρει σημαντικά κέρδη στις βιβλιοθήκες. Τα πρόστιμα θα είναι μεγαλύτερα σε τεκμήρια, των οποίων η μορφή είναι σε DVD, CD, βίντεο. Οι χρήστες θα πρέπει να ενημερώνονται για τα πρόστιμα με ανακοινώσεις που θα υπάρχουν στους χώρους της βιβλιοθήκης.

Να αναδειχτεί η ιδέα του εθελοντισμού και της προσφοράς από τις βιβλιοθήκες προς την κοινωνία. Να δοθεί δυνατότητα στους χρήστες ή να μπορούν εθελοντικά να εργαστούν στους χώρους της βιβλιοθήκης (π.χ. Στα τηλεφωνικά κέντρα, να ταξινομούν τα επιστρεφόμενα βιβλία ή να συμμετέχουν σε οποιαδήποτε δραστηριότητα οργανώνει η βιβλιοθήκη (ΕΕΒΕΠ, 2012).

Δημιουργία ομάδας, «Φίλοι της Βιβλιοθήκης», στην οποία ο σκοπός και ο στόχος της θα επικεντρωθεί στην συγκέντρωση σημαντικών πόρων για τη συντήρηση και λειτουργία της βιβλιοθήκης με την δραστηριότητα της σε επίπεδο εράνων, εκδηλώσεων, εκθέσεων (British Library, 2012).

Συνεργασία μεταξύ των βιβλιοθηκών για ανταλλαγή πληροφοριακού υλικού, για τη διευκόλυνση του κοινού και για εξοικονόμηση χρημάτων όταν τα έξοδα αποστολής είναι φθηνότερα από τα έξοδα για την αγορά υλικού (ΕΕΒΕΠ, 2012).

Συνεργασία βιβλιοθηκών με κοινωνικά ιδρύματα, όπως πχ. κοινωνικά ιδρύματα Λάτση, Ωνάση κ.α., για την οικονομική και όχι μόνο, υποστήριξη των βιβλιοθηκών από αυτά. Αυτό μπορεί να επιδιωχθεί με τη οργάνωση κοινωνικών εκδηλώσεων από τα κοινωνικά ιδρύματα, με τη μορφή εράνων για την εξασφάλιση χρημάτων στη βιβλιοθήκη αλλά και με τη μορφή προσφοράς υλικού, που είναι απαραίτητο για τη βιβλιοθήκη, όπως ένα φωτοτυπικό ή ένας υπολογιστής τελευταίας τεχνολογίας.

Μείωση κόστους αγοράς εξοπλισμού της βιβλιοθήκης, όταν μπορούν να αξιοποιηθούν ήδη υπάρχοντα χρησιμοποιημένα υλικά, πχ. αναζήτηση για χρησιμοποιημένο φωτοτυπικό μηχάνημα μέχρι την δυνατότητα αγοράς καινούργιου. Μείωση εξόδων όπου υπάρχει δυνατότητα, πχ. οι κάρτες των χρηστών μπορούν να κατασκευαστούν με υπάρχοντα υλικά ή να αντικαταθούν με πιο φθηνά υλικά (ΕΕΒΕΠ, 2012).

Μείωση εξόδων για την αγορά, Ο/Α, πληροφοριακού, ηλεκτρονικής μορφής υλικού. Οι βιβλιοθήκες με συμμετοχή σε δίκτυα βιβλιοθηκών μπορούν να πραγματοποιήσουν συντονισμένες αγορές υλικού ή την από κοινού κάλυψη των δαπανών χρήσης βιβλιογραφικών ή πληροφοριακών βάσεων δεδομένων, και απαιτούν μια σειρά από διοικητικές ρυθμίσεις σε επίπεδο ιδρύματος και συμφωνίες σε εθνικό ή διεθνές επίπεδο (Ζάχος, 1997).

Μπορούν ακόμη οι βιβλιοθήκες να χρεώνουν διάφορες υπηρεσίες προς τους χρήστες. Αυτό βέβαια έρχεται σε αντίθεση με τη δωρεάν προσφορά των υπηρεσιών προς το κοινό. Οι υπηρεσίες που μπορούν να προσφέρουν κέρδη στις βιβλιοθήκες είναι η χρέωση των φωτοτυπιών που βγάζουν οι χρήστες από ένα τεκμήριο, ακόμη η αποστολή φαξ, εκτύπωση ηλεκτρονικών φωτογραφιών, διάφορες εργασίες στα φωτοτυπικά μηχανήματα όπως σμίκρυνση κειμένου, χρωματισμός κειμένου, έλεγχος φωτεινότητας, κ.α.(ΠΑ.ΜΑΚ, 2012).

Οι βιβλιοθήκες θα πρέπει να διαδώσουν το μήνυμα ότι προσφέρουν στην πολιτεία με τις δραστηριότητες τους, τις υπηρεσίες τους, τους σκοπούς τους και ότι συμβάλλουν στην εξέλιξη της. Οι τρόποι, με τους οποίους μπορεί να γίνει αυτό γνωστό, είναι με την εκτύπωση αφισών με τις προγραμματισμένες δραστηριότητες τους, εκδηλώσεις, εκθέσεις, συνέδρια και με την αφισοκόλληση τους σε χώρους που η προσέλευση του κόσμου είναι μεγάλη. Με την ενημέρωση και προώθηση στις ιστοσελίδες των βιβλιοθηκών για τις προγραμματισμένες δραστηριότητες, με τη διαφήμιση σε διάφορα ΜΜΕ όπως ραδιόφωνο, τοπική τηλεόραση, εφημερίδες. Με αυτόν τρόπο, επιτυγχάνεται μεγάλη προσέλευση κόσμου στις κάθε είδους δραστηριότητες αλλά προκαλούν και το ενδιαφέρον οικονομικών παραγόντων για να συνεισφέρουν ως χορηγοί στις διάφορες δραστηριότητες αλλά και συνεισφέρει για την αγορά του απαραίτητου υλικού της βιβλιοθήκης.

Εταιρείες που έχουν προγράμματα χορηγιών, και φορείς, μπορούν να εξασφαλίσουν ένα σημαντικό χρηματικό ποσό στις βιβλιοθήκες και να λειτουργούν ως χορηγοί της βιβλιοθήκης. Αυτό προϋποθέτει ότι οι χορηγοί των βιβλιοθηκών πρέπει να διαφημίζονται από τις ίδιες με τη μορφή αφισών στους χώρους της, πάντα διακριτικές όχι πολύ μεγάλες, μέσα στο περιοδικό που τυχόν να εκδίδει η βιβλιοθήκη, κ.α.

Τοποθέτηση και προβολή διαφημίσεων και εμβλημάτων στις ιστοσελίδες των βιβλιοθηκών. Το σήμα μιας εταιρείας που θα είναι μόνιμο στην αρχική σελίδα της ιστοσελίδας ώστε να το βλέπουν οι χρήστες. Λειτουργούν ως χορηγοί και τα έσοδα των βιβλιοθηκών αυξάνονται. Πριν την τοποθέτηση τους και την προβολή τους θα αξιολογούνται ως προς την καταλληλότητα τους για δημόσια προβολή και θα πρέπει να

διευκρινιστεί ότι οι διαφημίσεις δεν θα καταλαμβάνουν μεγάλο μέρος στις ιστοσελίδες, θα είναι στο πλάι πιο διακριτικές ώστε να μην χάνεται το νόημα της βιβλιοθήκης.(Βιβλιοθήκη 1^{ου} Λυκείου Δράμας, 2012)

Συνεργασία βιβλιοθήκης με τουριστικά γραφεία. Οι βιβλιοθήκες μπορούν να διαφημίζουν τουριστικά γραφεία στην ιστοσελίδα τους και να παρέχουν τη δυνατότητα στους χρήστες να οργανώνουν τις εκδρομές τους, από το να κλείνουν αεροπορικά εισιτήρια και ξενοδοχεία μέχρι επισκέψεις σε μουσεία. Οι δυνατότητες αυτές θα πρέπει να είναι μεταφρασμένες σε αρκετές γλώσσες ώστε να μπορούν να τις διαχειρίζονται και οι χρήστες από το εξωτερικό. Ένα ποσοστό από τα έσοδα των τουριστικών γραφείων θα δίνονται στη βιβλιοθήκη.

Η πώληση πνευματικών δικαιωμάτων από τη βιβλιοθήκη είναι ένας πρωτότυπος τρόπος για την αύξηση εσόδων της. Πνευματικά δικαιώματα ερευνών, τις οποίες έχει αναλάβει βιβλιοθήκη, συγγραφή βιβλίων, συνέδρια που έχουν οργανωθεί από αυτήν μπορούν να πωληθούν για την αύξηση των εσόδων τους.

· Τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει ευρέως γνωστά τα φωτοβολταϊκά ως πηγές ενέργειας και εσόδων, με το Πρόγραμμα «Φωτοβολταϊκά σε Στέγες». Το πρόγραμμα αυτό επιδοτείται από το κράτος και έχει σαν αποτέλεσμα οι πολίτες ή οργανισμοί που το παίρνουν, να μην πληρώνουν το ρεύμα που καταναλώνουν στη ΔΕΗ αλλά παίρνουν και επιπλέον χρήματα επειδή παράγουν ρεύμα. Οι βιβλιοθήκες μπορούν να επιδοτηθούν με αυτό το πρόγραμμα, εγκαθιστώντας στις σκεπές τους τα φωτοβολταϊκά, αυξάνοντας έτσι τα έσοδα τους. (ΥΠΕΚΑ, 2013).

Για να υλοποιηθούν όλα αυτά , οι βιβλιοθήκες θα πρέπει να βάλουν στη δομή τους τμήματα δημοσίων σχέσεων και ανάλυσης αγοράς, υποδομές απαραίτητες για την ανάπτυξη τέτοιων στρατηγικών. Για αυτό το λόγο, κρίνεται απαραίτητο να προηγηθεί μια συνολική αναθεώρηση του καθεστώτος λειτουργίας τους , ώστε να μπορέσουν να υποστηρίξουν τις παραπάνω δραστηριότητες .

Τέλος, είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι οποιαδήποτε πρωτοβουλία σε αυτή την κατεύθυνση δεν θα πρέπει να αποσπά ή να υπονομεύει την βασική τους αποστολή .

5. ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΥΦΕΣΗΣ ΣΤΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

5.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Παραπάνω παρουσιάσαμε μια σειρά από στοιχεία για τις ελληνικές βιβλιοθήκες που δίνουν μια γενική εικόνα για την κατάσταση τους τα τελευταία χρόνια. Για να ενισχύσουμε την έρευνα μας αποφασίσαμε να μοιράσουμε ερωτηματολόγια σε διάφορες βιβλιοθήκες της χώρας με σκοπό να δούμε ποιες έχουν επηρεαστεί περισσότερο και κυρίως σε ποιους τομείς.

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται η μέθοδος που ακολουθήθηκε και τα αποτελέσματα της έρευνας με στόχο την καταγραφή του φαινομένου.

5.1.1. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Η έρευνα που παρουσιάζεται εκπονήθηκε από τον Ιούλιο του 2012 έως το Φεβρουάριο του 2013. Η μέθοδος που ακολουθήθηκε συνδυάζει τη συλλογή ποσοτικών στοιχείων για την περίοδο που αυτή πραγματοποιήθηκε ,αλλά και τη συλλογή ποιοτικών στοιχείων. Τα ποσοτικά στοιχεία θεωρήθηκαν απαραίτητα καθώς η βιβλιογραφία για την εργασία μας ήταν περιορισμένη καθώς δεν υπήρχαν διαθέσιμες πηγές δεδομένων. Ενώ τα ποιοτικά στοιχεία αφορούν την προσωπική άποψη των βιβλιοθηκονόμων για τις επιπτώσεις τις ύφεσης στις υπηρεσίες που διοικούν.

Για τη συλλογή των δεδομένων συντάχθηκε ένα ερωτηματολόγιο μέσω της πλατφόρμας Google Docs* ,η οποία στάλθηκε στις ηλεκτρονικές διευθύνσεις των βιβλιοθηκών, ενώ κάποια μοιράστηκαν σε έντυπη μορφή σε βιβλιοθήκες που δεν είχαμε στη διάθεση μας την ηλεκτρονική τους διεύθυνση.

Σημαντική παράμετρος στο σκεπτικό σύνταξης του ερωτηματολογίου ήταν η αποφυγή προσθήκης μεγάλου αριθμού ερωτήσεων για ποσοτικά δεδομένα ,πράγμα που θα ήταν πιθανό να αποθαρρύνει τις βιβλιοθήκες από τη συμμετοχή στην έρευνα. Ζητήθηκαν μόνο τα στοιχεία που κρίθηκαν απαραίτητα ώστε να μπορούν να υπολογιστούν οι δείκτες

---

* https://docs.google.com/spreadsheets/viewformusp=drive_web&formkey=dDJja2wtRDU2SGFGdFpCUE5RezVCWVE6MQ#gid=0

επίδοσης για το προσωπικό , πηγές χρηματοδότησης και αριθμός εργαζομένων σε κάθε βιβλιοθήκη.

Στη συνέχεια έγινε αποστολή του ερωτηματολογίου σε όλους τους υπεύθυνους των βιβλιοθηκών ,50 στο σύνολο από τα οποία 17 δόθηκαν σε ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες, άλλες 17 σε δημοτικές και οι υπόλοιπες 16 σε ιδιωτικές. Το κύριο σώμα της έρευνας συνοδεύτηκε από ένα εισαγωγικό κείμενο ,επεξηγηματικό της μεθόδου και των στόχων της προσπάθειας. Από τις 50 βιβλιοθήκες που έλαβαν τη φόρμα απάντησαν 25, ένα ποσοστό που φτάνει το 50% του συνόλου.

5.2 ΔΟΜΗ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ

Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από 15 στο σύνολο ερωτήσεις ενώ το περιεχόμενο των ερωτήσεων μπορεί να διαιρεθεί σε 2 κατηγορίες, στη συλλογή ποσοτικών δεδομένων για τις βιβλιοθήκες ,που αφορούν την επίδραση της ύφεσης στη λειτουργία των βιβλιοθηκών και τους τρόπους αντιμετώπισης της ύφεσης αλλά και στη συλλογή ποιοτικών δεδομένων. Οι ποιοτικές ερωτήσεις αφορούσαν το βαθμό που κατά τη γνώμη των ερωτώμενων έχει επηρεάσει η ύφεση τις παρεχόμενες υπηρεσίες της βιβλιοθήκης, αλλά και για τον προσανατολισμό των δράσεων για την αντιμετώπιση της.

Οι ερωτήσεις ήταν σχεδόν όλες υποχρεωτικές, εκτός από τα πλαίσια που μπορούσαν να γράψουν ελεύθερα την άποψη τους. Τέλος για να διατηρηθεί η ανωνυμία των ερωτηθέντων δεν ρωτήθηκαν σε ποια βιβλιοθήκη εργάζονται ,αλλά μόνο για το είδος της.

5.3 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ

Το ερωτηματολόγιο αυτό δημιουργήθηκε στα πλαίσια της πτυχιακής εργασίας μας. Ο χρόνος που θα αφιερώσετε θα είναι πολύτιμος για μας. Θα σας παρακαλούσαμε να είστε όσο πιο ειλικρινείς μπορείτε, για να μπορέσουμε να καταγράψουμε με μεγαλύτερη ακρίβεια την κατάσταση που επικρατεί στον κλάδο μας.

Ευχαριστούμε εκ των προτέρων.

* Απαιτείται

---

1. ΕΡΓΑΖΟΜΑΙ ΣΕ *

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

---

2. ΠΟΣΑ ΑΤΟΜΑ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΝΤΑΙ ΣΤΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ? *

1

2

3

4 ΚΑΙ ΠΑΝΩ

---

3. ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΕΠΑΡΚΕΙ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΗΣ? *

ΝΑΙ

ΟΧΙ

---

4. ΘΕΩΡΕΙΤΕ ΟΤΙ ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΔΙΑΘΕΤΕΙ ΤΗΝ ΚΑΤΑΛΛΗΛΗ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ? *

ΠΟΛΥ

ΑΡΚΕΤΑ

ΜΕΤΡΙΑ

ΚΑΘΟΛΟΥ

5.ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΣΑΣ ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ * (μπορείτε να επιλέξετε παραπάνω από μια απάντηση)

ΜΕΙΩΣΕΙΣ ΜΙΣΘΩΝ

ΑΠΟΛΥΣΕΙΣ

ΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΠΡΟΣΛΗΨΕΙΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

ΠΕΡΙΚΟΠΕΣ ΑΔΕΙΩΝ

ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΕΙΣ ΜΙΣΘΟΔΟΣΙΑΣ

6.ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΣΑΣ ΣΥΝΕΒΗ ΚΑΤΙ ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΡΑΚΑΤΩ? * (μπορείτε να επιλέξετε παραπάνω από μια απάντηση)

- ΜΕΙΩΣΗ ΜΙΣΘΟΥ
  - ΑΠΟΛΥΣΗ
  - ΑΠΕΙΛΕΣ ΓΙΑ ΑΠΟΛΥΣΕΙΣ Ή ΜΕΙΩΣΕΙΣ ΜΙΣΘΟΥ
  - ΠΕΡΙΚΟΠΕΣ ΑΔΕΙΩΝ
  - ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΕΙΣ ΜΙΣΘΟΔΟΣΙΑΣ
  - ΟΛΑ ΤΑ ΠΑΡΑΠΑΝΩ
-

7.ΣΥΜΜΕΤΕΙΧΑΤΕ ΠΟΤΕ ΣΕ ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΣΑΣ ΠΡΟΚΕΙΜΕΝΟΥ ΝΑ

ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΕΤΕ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ? *

- ΝΑΙ
  - ΟΧΙ
-

8. ΑΝ ΟΧΙ , ΓΙΑΤΙ?

---

9. ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ Η ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΣΤΗΝ ΟΠΟΙΑ ΕΡΓΑΖΕΣΤΕ ΕΧΕΙ ΜΕΙΩΣΕΙ ΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΗΣ? *

- ΝΑΙ
  - ΟΧΙ
-

10. ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ Η ΜΕΙΩΣΗ ΣΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΗΣ ΕΧΕΙ ΕΠΗΡΕΑΣΕΙ ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ? *

- ΝΑΙ
  - ΟΧΙ
-

11. ΑΝ ΝΑΙ , ΑΝΑΦΕΡΘΕΙΤΕ ΣΥΝΤΟΜΑ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΙ.

---

12. ΑΠΟ ΠΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΕΙΤΑΙ Η ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΠΟΥ ΕΡΓΑΖΕΣΤΕ? * (μπορείτε να

επιλέξτε παραπάνω από μια απάντηση)

1. ΑΠΟ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ
  2. ΑΠΟ ΔΩΡΕΕΣ
  3. ΑΠΟ ΤΑ ΠΡΟΣΤΙΜΑ
  4. ΑΠΟ ΑΛΛΟΥ
-

13. ΕΧΕΤΕ ΣΚΕΦΤΕΙ ΑΛΛΟΥΣ ΤΡΟΠΟΥΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΙΣ? *

- 1 ΝΑΙ
  - 2 ΟΧΙ
-

14. ΑΝ ΝΑΙ ,ΑΝΑΦΕΡΕΤΕ ΣΥΝΤΟΜΑ

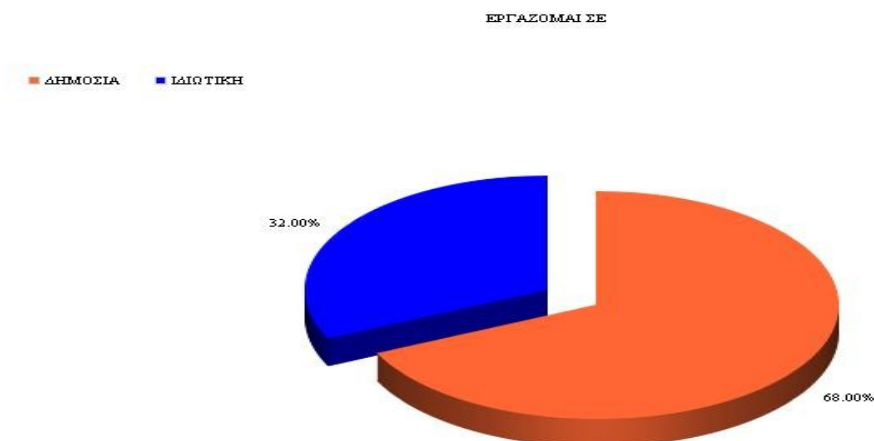

15.ΓΕΝΙΚΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΕΙΣΤΕ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΙ ΑΠΟ ΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΣΑΣ?*

- ΝΑΙ
- ΟΧΙ

5.3 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ

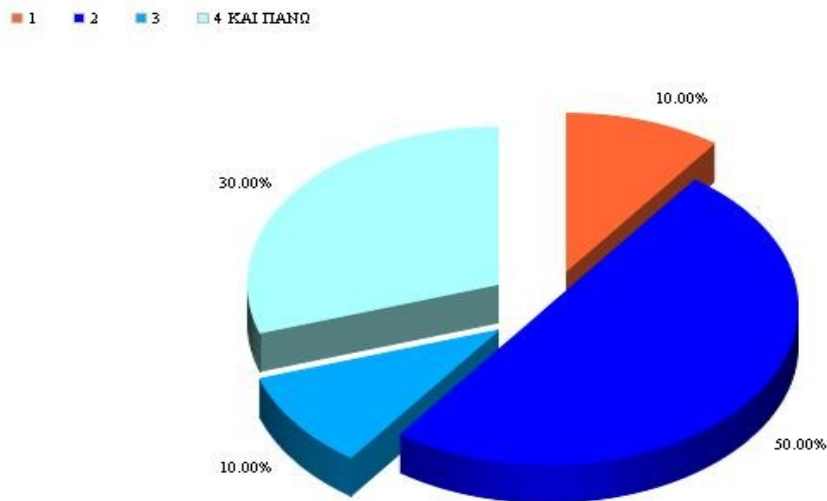
Πίνακας. 6: Χώρος εργασίας

Στην έρευνα μας το 68% των ερωτηθέντων εργάζονται σε δημόσια βιβλιοθήκη ενώ το 32% σε ιδιωτική. Τα ερωτηματολόγιο μοιράστηκαν έτσι ώστε να έχουμε μια άποψη για τις επιρροές της κρίσης και στον ιδιωτικό αλλά και στο δημόσιο τομέα ώστε να συμπεράνουμε ποιες ήταν αυτές που επηρεάστηκαν περισσότερο. Όπως συμπεραίνουμε από το αποτέλεσμα, οι δημόσιες βιβλιοθήκες που εξαρτώνται από κρατικά κονδύλια επηρεάστηκαν περισσότερο σε σχέση με τις ιδιωτικές οι οποίες αυτοχρηματοδοτούνται.

Πιν 7: Αριθμός εργαζομένων στις βιβλιοθήκες

ΠΟΣΑ ΑΤΟΜΑ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΝΤΑΙ:

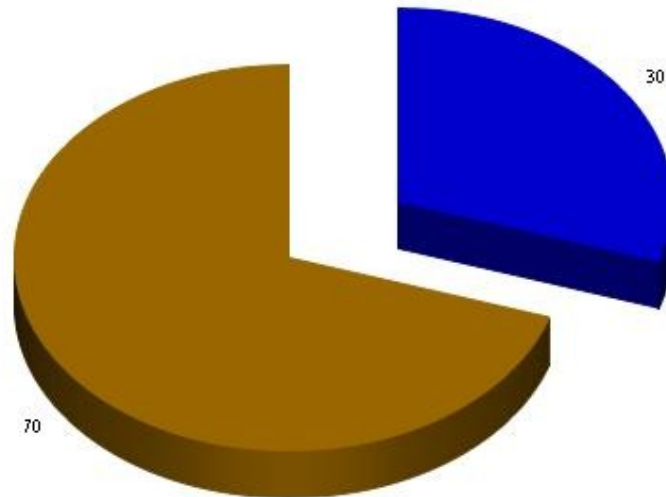

Στη δεύτερη ερώτηση ,για τον αριθμό εργαζομένων στις βιβλιοθήκες που απάντησαν στα ερωτηματολόγια μας, βλέπουμε ότι το 50% των βιβλιοθηκών διαθέτουν 2 υπαλλήλους, το 30% απασχολεί πάνω από 4, ενώ ένα 10% καλύπτεται από ένα άτομο και το άλλο 10% από 3. Το γεγονός ότι οι περισσότερες βιβλιοθήκες διαθέτουν 2 άτομα, δηλώνει την έλλειψη προσωπικού, καθώς 2 άτομα δεν επαρκούν για τις ανάγκες μιας βιβλιοθήκης.

Πιν 8: Ποσοστό για την επάρκεια του προσωπικού στις βιβλιοθήκες.

ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΕΠΑΡΚΕΙ;

■ ΝΑΙ ■ ΟΧΙ

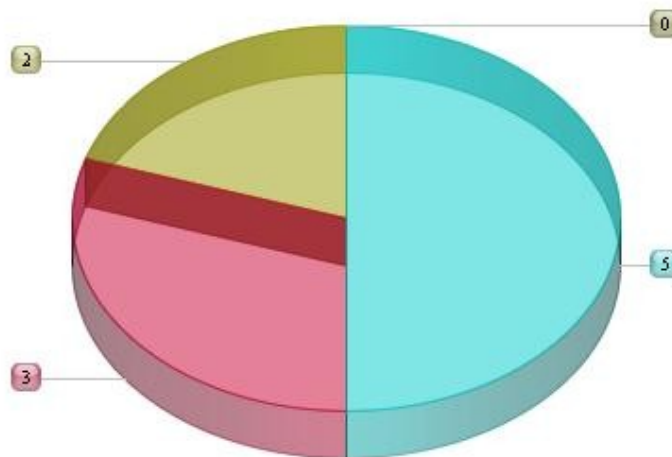
Στην ερώτηση μας για το αν επαρκεί το προσωπικό για τις ανάγκες της βιβλιοθήκης που εργάζονται, τα αποτελέσματα ήταν αναμενόμενα. Το 70 % απάντησε ότι δεν επαρκεί, ενώ το 30% δήλωσε ότι οι εργαζόμενοι στην βιβλιοθήκη τους είναι αρκετοί.

Πιν 9: Ποσοστό κατάλληλης εξειδίκευσης προσωπικού

ΘΕΩΡΕΙΤΑΙ ΟΤΙ ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΔΙΑΘΕΤΕΙ ΤΗΝ ΚΑΤΑΛΛΗΛΗ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ;

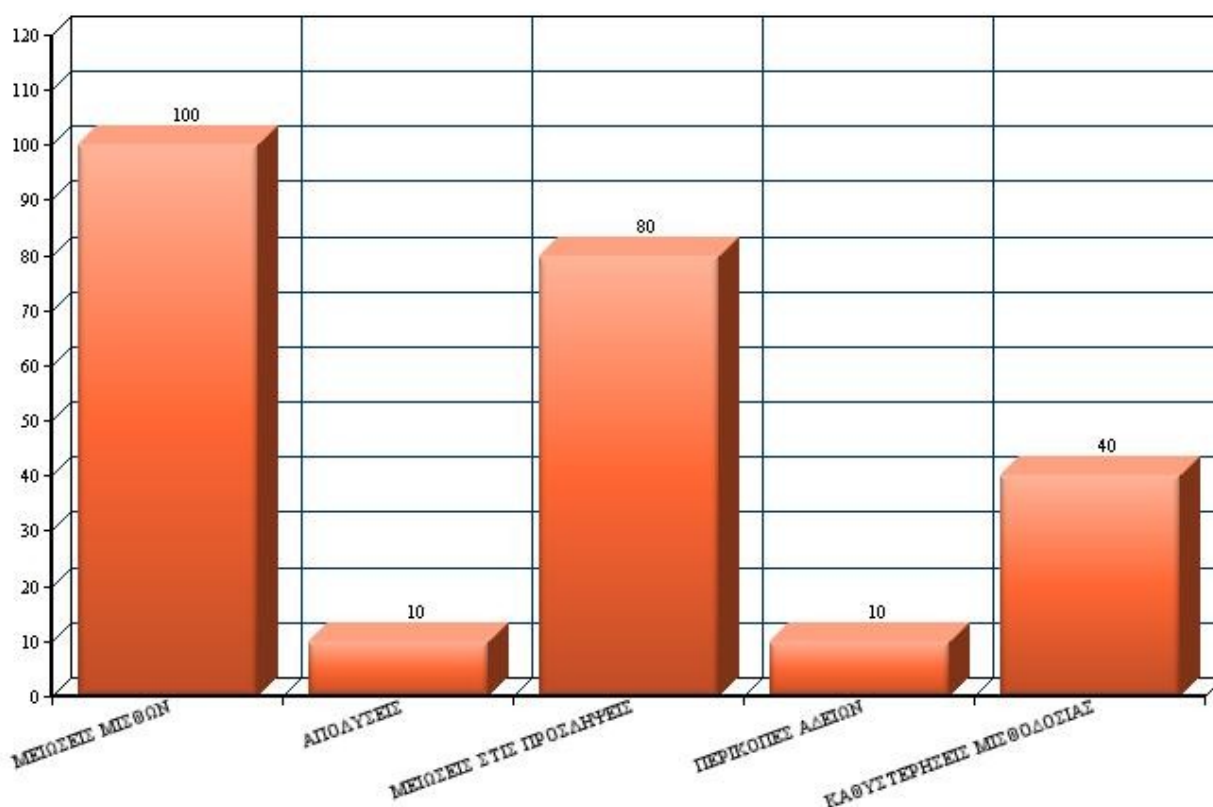
ΠΟΛΥ   ΑΡΚΕΤΑ   ΜΕΤΡΙΑ   ΚΑΘΟΛΟΥ

Στην ερώτηση για τον αν θεωρούν ότι το προσωπικό διαθέτει την κατάλληλη εξειδίκευση, οι μισοί δήλωσαν πως είναι πολύ εξειδικευμένη, ένα 30 % θεωρεί ότι είναι αρκετά, το 20% δήλωσε μέτρια.

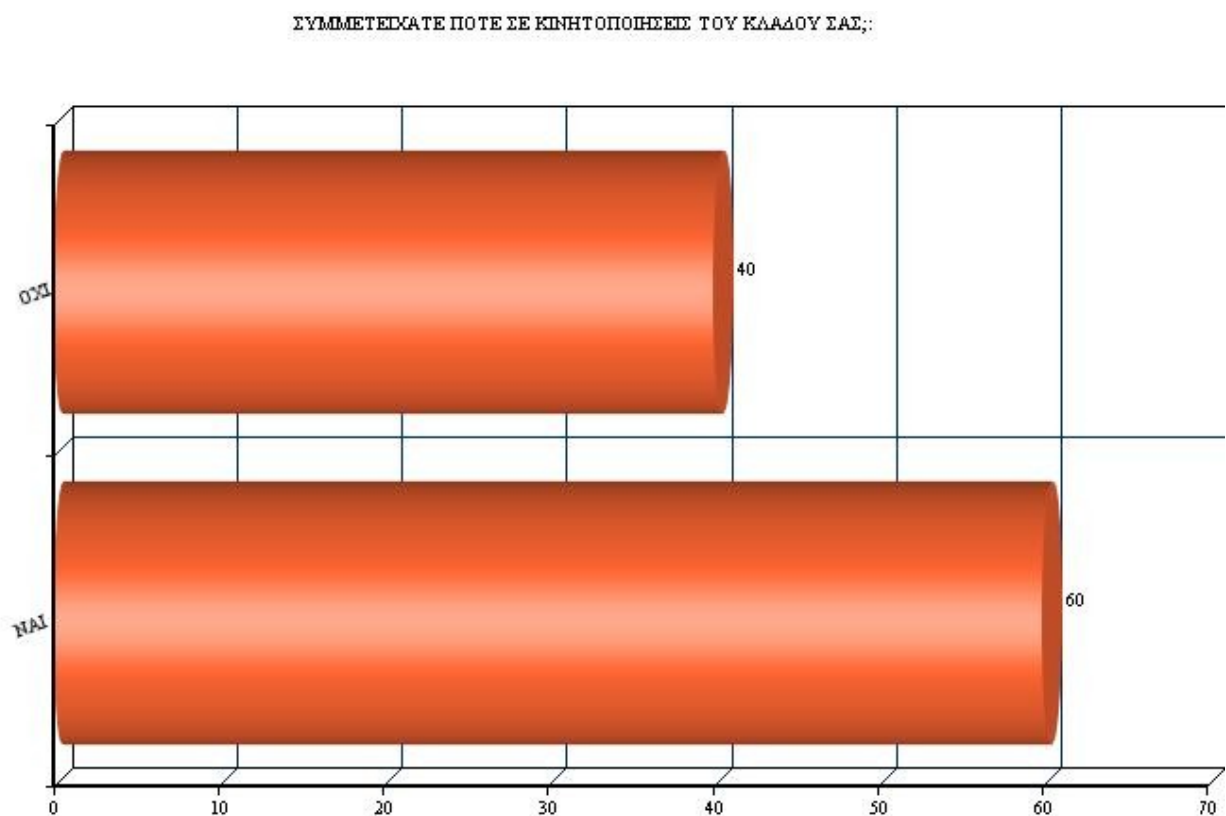
Πιν 10: Επιπτώσεις οικονομικής κρίσης στις βιβλιοθήκες

ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΣΑΣ ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ:

Στην ερώτηση για το που τους επηρέασε περισσότερο η οικονομική κρίση , όλοι απάντησαν στο μισθό τους που μειώθηκε, το 80% συμφώνησε ότι μειώθηκαν οι προσλήψεις ,με αποτέλεσμα να μην στελεχώνονται επαρκώς οι βιβλιοθήκες, ένα 40% δήλωσε ότι ο μισθός τους καθυστερεί, το 10% δήλωσε ότι έχουν απολυθεί ,αν σκεφτούμε ότι αρκετοί συμβασιούχοι απολύθηκαν, και τέλος ένα ακόμα 10%δήλωσε ότι δέχτηκαν περικοπές στις άδειες τους.

Πιν. 11: Ποσοστό ερωτηθέντων για συμμετοχή σε κινητοποιήσεις στο κλάδο τους

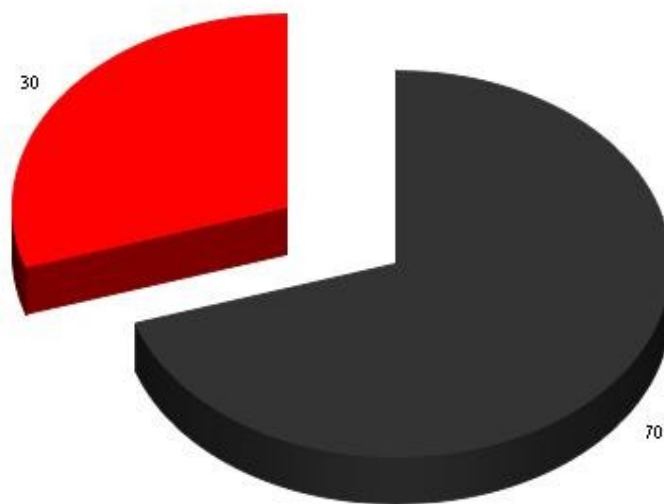

Ανησυχητικό ,σε αυτή την ερώτηση είναι ότι λίγο πιο πάνω από τους μισούς ερωτηθέντες δήλωσαν ότι έχουν συμμετάσχει σε κινητοποιήσεις για να διεκδικήσουν τα εργασιακά τους συμφέροντα. Μόλις το 60% δήλωσε ότι έχει λάβει μέρος ενώ απάντησε ότι απέχει.

Πιν. 12: Πόσο έχουν επηρεάσει οι περικοπές την ποιότητα των υπηρεσιών που παρέχουν οι βιβλιοθήκες

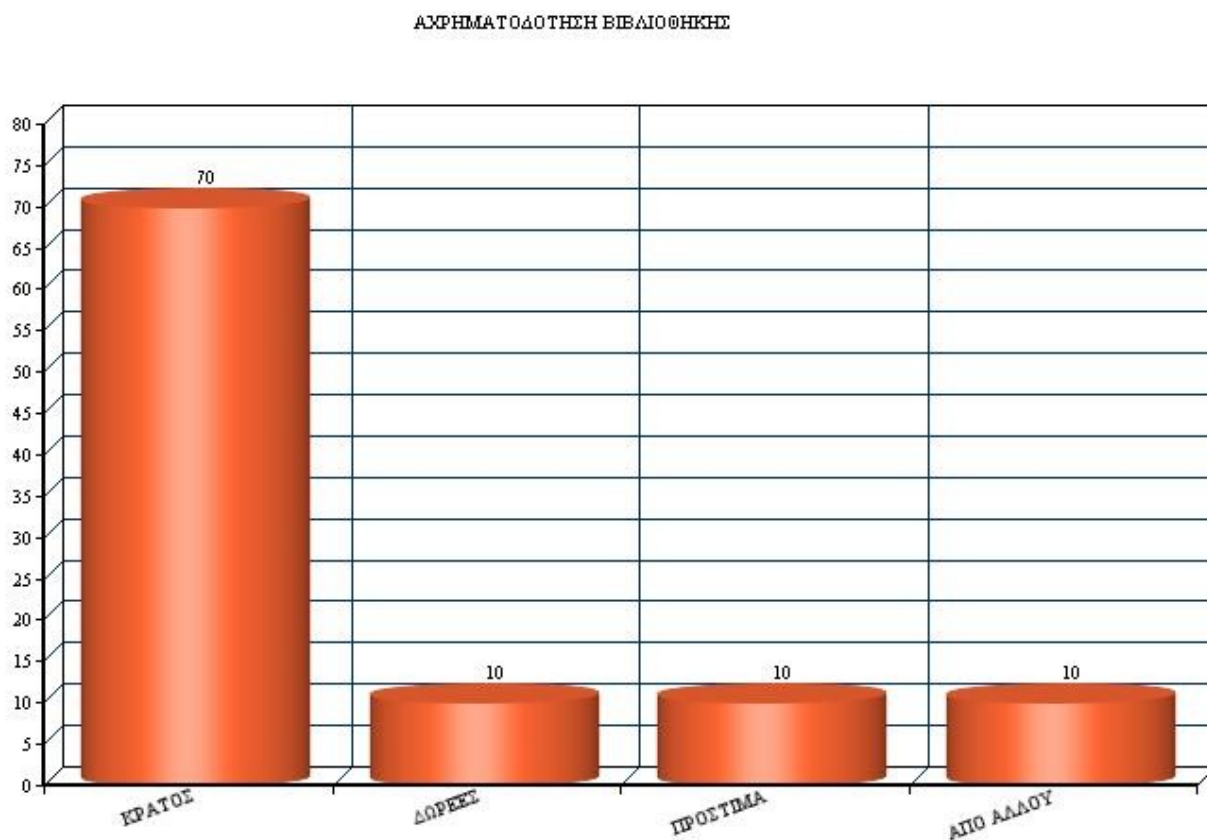
ΟΙ ΠΕΡΙΚΟΠΕΣ ΕΧΟΥΝ ΕΠΗΡΕΑΣΕΙ ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ;

■ ΝΑΙ ■ ΟΧΙ

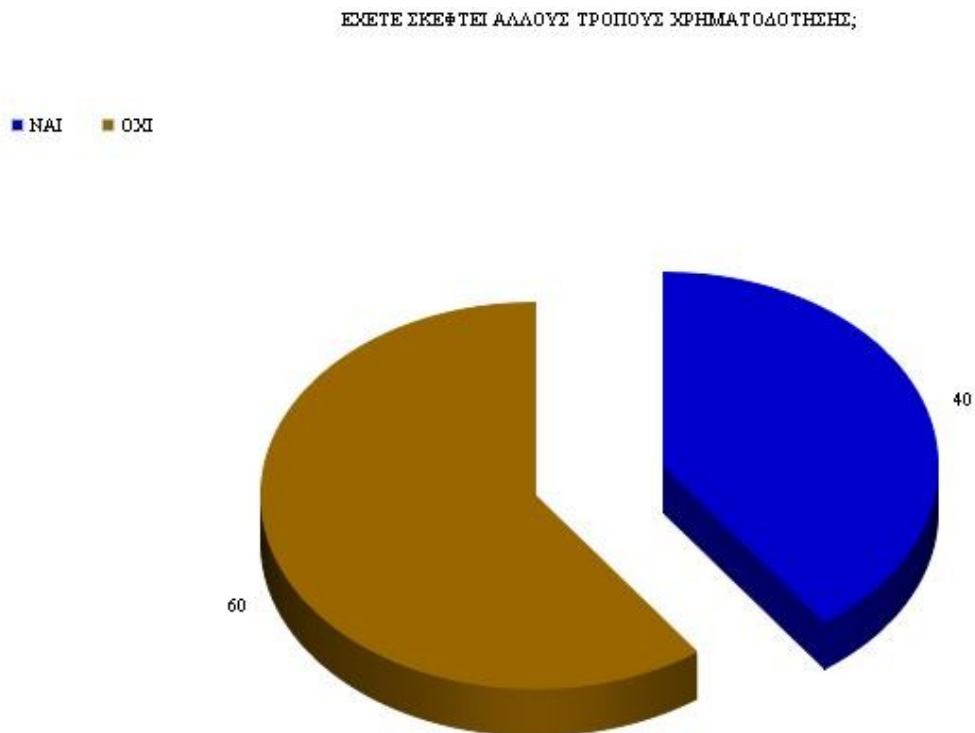
Αναμφισβήτητα, οι περικοπές έχουν επηρεάσει τις παρεχόμενες υπηρεσίες των βιβλιοθηκών και αυτό επιβεβαιώθηκε και από τις απαντήσεις που λάβαμε. Το 70% δήλωσε ότι οι υπηρεσίες που προσέφεραν έχουν μειωθεί ενώ το 30% δήλωσε πως όχι.

Πιν. 13: Πηγές χρηματοδότησης βιβλιοθηκών

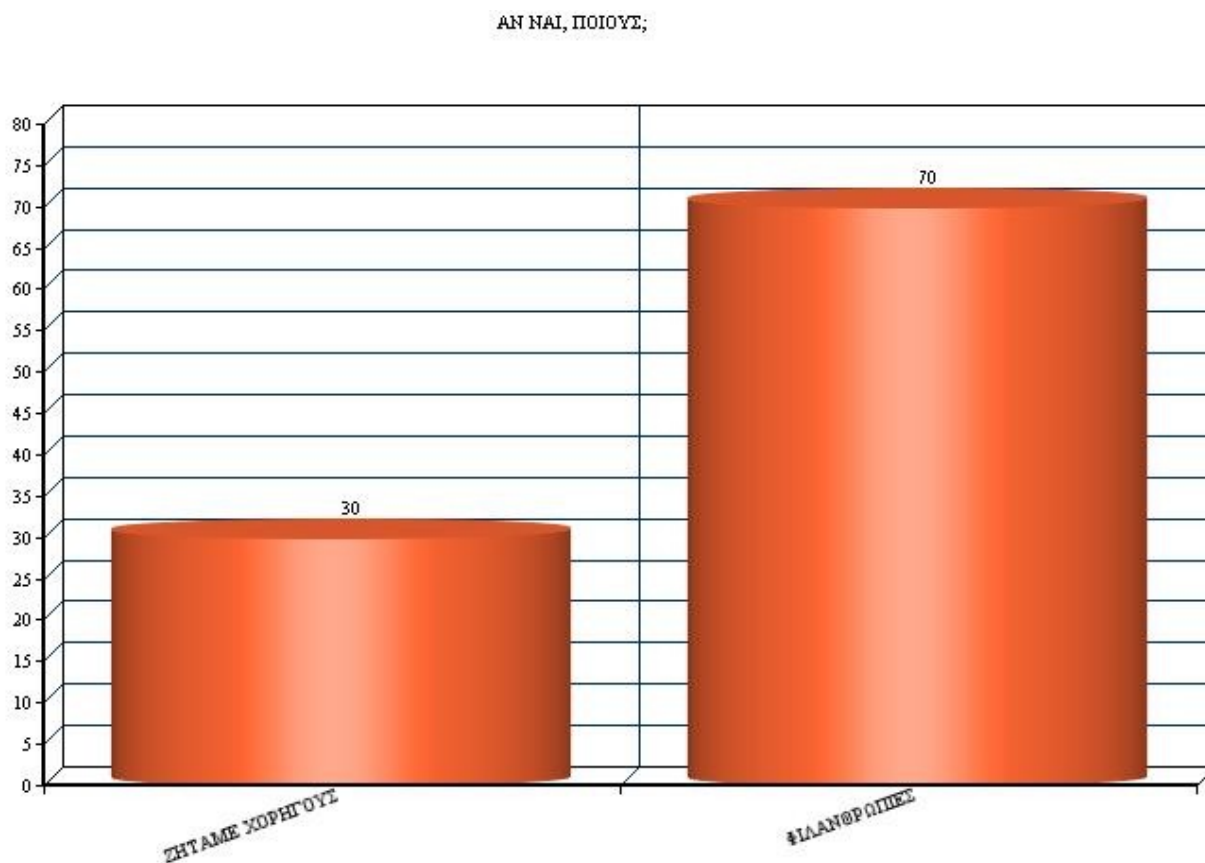
Η πρώτη βασική πηγή χρηματοδότησης για τις βιβλιοθήκες είναι τα κρατικά κονδύλια, ενώ ένα 10% συντηρείται από δωρεές, ένα μικρό ποσοστό από τα πρόστιμα, ενώ κάποιες άλλες έχουν βρει εναλλακτικές πηγές για τη συντήρησή τους.

Πιν 14: Ποσοστό εύρεσης εναλλακτικών τρόπων χρηματοδότησης

Σίγουρα ,σε αυτή τη δύσκολη κατάσταση που διανύουν οι βιβλιοθήκες θα πρέπει να βρουν εναλλακτικούς τρόπους για την επιβίωση τους. Ωστόσο ,οι απαντήσεις ήταν απογοητευτικές σε αυτή την ερώτηση καθώς μόνο το 40% προσπαθεί να βρει άλλους τρόπους χρηματοδότησης ενώ το 60%. έχει αφήσει την κατάσταση ως έχει. Σίγουρα μπορούμε να παραδειγματιστούμε από άλλες βιβλιοθήκες που καταφέρνουν και στέκονται ακόμα και να ακολουθήσουμε το παράδειγμα τους

Πιν 15: Είδος εναλλακτικών τρόπων χρηματοδότησης

Το 70% των βιβλιοθηκών που κατάφεραν να βρουν εναλλακτικούς τρόπους χρηματοδοτούνται από φιλανθρωπίες, σε διάφορες μορφές όπως μετρητά, επιταγές πληρωμές με πιστωτική κάρτα, δώρα εμπορεύσιμοι τίτλοι, και άλλα περιουσιακά στοιχεία, ενώ το 30% ζητάει από χορηγούς τη βοήθεια τους δίνοντας τους κάποιο κίνητρο.

Τέλος, στην ερώτηση αν είναι σε γενικές γραμμές ικανοποιημένοι από το επάγγελμα τους,

το 70% απάντησε ναι, ενώ το 30% δήλωσε πως είναι απογοητευμένοι.

5.4 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η πρώτη εικόνα που δίνεται από την έρευνα είναι ότι η πλειοψηφία των βιβλιοθηκών αντιμετωπίζει πάγωμα ή περικοπές στον προϋπολογισμό, γεγονός που αναμένεται να συνεχιστεί και τα επόμενα έτη. Πιο συγκεκριμένα, οι τομείς που πλήττονται είναι οι παρεχόμενες υπηρεσίες, η υλικοτεχνική υποδομή, οι πηγές πληροφόρησης αλλά και το προσωπικό.

Δυστυχώς, οι περικοπές στις πηγές πληροφόρησης αποτελούν τον ευκολότερο στόχο, που μπορεί να έχει σαν αποτέλεσμα την απομάκρυνση των χρηστών αλλά και την απομόνωση των βιβλιοθηκών από έναν κόσμο που εξελίσσεται ραγδαία τεχνολογικά. Λαμβάνοντας υπόψη ότι οι απαιτήσεις των χρηστών έχουν αυξηθεί σημαντικά, οι βιβλιοθήκες δεν θα πρέπει να περιορίζονται στην απλή διάθεση των τεκμηρίων αλλά να παρέχουν εξατομικευμένες υπηρεσίες και ισχυρά εργαλεία αναζήτησης.

Είναι ξεκάθαρο ότι, οι επιμέρους περικοπές των δαπανών μπορούν να οδηγήσουν σε μια συνολική υποβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών. Ακόμα, οι απολύσεις εξειδικευμένου προσωπικού (συμβασιούχων)* αποτελούν ένα πλήγμα στον χώρο των βιβλιοθηκών, με αποτέλεσμα να μη μπορούν να παρέχουν τις κατάλληλες υπηρεσίες στους χρήστες αλλά και να διαχειριστούν σωστά τις τεχνολογικές υποδομές που διαθέτουν.

Δυστυχώς, η απουσία προγραμμάτων από το 2010 και μετά, αλλά και οι εκτεταμένες περικοπές στην κρατική χρηματοδότηση οδήγησαν τα έσοδα των βιβλιοθηκών σε μια πτώση της τάξεως του 50%. Το ποσοστό της μείωσης είναι εξαιρετικά μεγάλο και δύσκολα διαχειρίσιμο από τις βιβλιοθήκες, μη μπορώντας έτσι να καλύψουν ουσιαστικές ανάγκες.

Η σημερινή κατάσταση επιβάλλει να ληφθούν άμεσες αποφάσεις για την χρηματοδότηση τους. Η δημιουργία και η συμμετοχή σε κοινοπρακτικά σχήματα μπορεί να συμβάλει στη μείωση δαπανών, και οι εύρεση νέων τρόπων χρηματοδότησης είτε από δωρεές είτε από

---

*Αναλυτικές πληροφορίες και διαθέσιμες για το θέμα υπάρχουν στο: <http://symvasiouchoi-lib.blogspot.com/>

άλλα μέτρα μπορεί να μειώσει τη συρρίκνωση των υπηρεσιών τους.

Η επιβίωση των βιβλιοθηκών σε εποχή οικονομικής ύφεσης δεν πρέπει να θεωρηθεί αυτοσκοπός. Η ελεύθερη πρόσβαση στη γνώση είναι υποχρέωση του κράτους προς τους φορολογούμενους πολίτες. Η κρίση δεν πρέπει να αποτελέσει άλλοθι για την σταδιακή παραίτηση της Πολιτείας από τις υποχρεώσεις της απέναντι στους πολίτες.

6. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Agosto E., D. (2008). Alternative Funding for Public Libraries: Trends, Sources, and the Heated Arguments that Surround It. *Advances in Librarianship* 31. Διαθέσιμο σε: <http://www.emeraldinsight.com> (Ανακτήθηκε 30_Νοεμβρίου 2012).
2. ALA (1993). "Economic barriers to information access". Accessible at: <http://www.ala.org/Template.cfm?Section=interpretations&Template=/ContentManagement/ContentDisplay.cfm&ContentID=76532> (Ανακτήθηκε 12 Μαρτίου 2013).
3. ALA (2011). "Frontline Fundraising Toolkit". Accessible at: <http://www.ala.org/> (Ανακτήθηκε 12 Μαρτίου 2013).
4. Amidon, D.M. (1998), "The evolving community of knowledge practice: the Ken awakening", *International Journal of Technology Management*, Vol. 16 No. 1-3, pp. 45-63.
5. Breivik, P.S. and Gibson E. B. (1979). "Funding alternatives for libraries". Chicago: American Library Association.
6. British National Library. Διαθέσιμο σε: <http://www.bl.uk/> (Ανακτήθηκε 20 Νοεμβρίου, 2012)
7. Covier H., K. (1997). Alternative funding for libraries: a plan for success. *The Bottom Line: Managing Library Finances* 10, (4). Διαθέσιμο σε: <http://www.emeraldinsight.com/> (Ανακτήθηκε 16 Δεκεμβρίου 2012).
8. Cuillier, C. & Stoffle, C. (2011). Finding alternative resources of revenue. *Journal of Library Administration*. 51:777-809.
9. Di Mattia S.S. (2008), Getting the money you need: relationships and fundraising, *Online Magazine*. 32:2-28

- 10.. Ekoja, I, I. (1996). Alternative sources of funding Nigerian university libraries. *The Library Management* 17, (3). Διαθέσιμο σε: <http://www.emeraldinsight.com> (Ανακτήθηκε 28 Νοεμβρίου 2012).
- 11.. Garoufallou E., Siatiri R., Hartley R.J. (2008), A review of the library and information services in Greece: current developments that shape the LIS education, *Education for Information*. 26: 67-75.
- 13.Goethe-Institut, (2011). *Οργανωτική Επιτροπή Ενίσχυσης Βιβλιοθηκών: Διεθνείς συνεργασίες και τοπικά Δίκτυα*. Διαθέσιμο σε: <http://www.goethe.de> (Ανακτήθηκε 15 Οκτωβρίου, 2012).
- 14.Guarria, I, C. (2011). The economic crisis and its effect on libraries. *New Library World* 112. Διαθέσιμο σε: <http://www.emeraldinsight.com> (Ανακτήθηκε 6_Νοεμβρίου 2012).
- 15.Hunter, H., Bruning, R. (2010), “The Global Economic Crisis: What Libraries and Publishers Can Do and Are Doing”, *The Serials Librarian* Vol. 59 No.2, pp.147-158.
16. ICOCL, (2009), “Statement on the Global Economic Crisis and Its Impact on Consortial Licenses”. Accessible at: <http://www.library.yale.edu/consortia/> (Ανακτήθηκε 30_Νοεμβρίου 2012).
17. International Labor Organization (2011), “Report on the High Level Mission to Greece”, Athens, 19-13 September 2011. Available at: http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_norm/---normes/documents/missionreport/wcms_170433.pdf
- 18.Kostagiolas, P. (2011). A library management response model against the economic crisis: The case of public libraries in Greece. *Library Review* 60, (6). Διαθέσιμο σε: <http://www.emeraldinsight.com/journals.htm>(Ανακτήθηκε 12 Νοεμβρίου 2012).
19. Kostagiolas, P. (2011). Disaster management approaches for academic libraries: an issue not to be neglected in Greece. *Library Management* 32, (8). Διαθέσιμο σε: <http://www.emeraldinsight.com/journals.htm>(Ανακτήθηκε 1_Δεκεμβρίου 2012).
- 20.Library of Congress. Διαθέσιμο σε: <http://www.loc.gov/index.html> (Ανακτήθηκε 19 Νοεμβρίου, 2012).
- 21.Merritt, C. (Αύγουστος 2012). Financial crisis triggers library overhaul. *The Australian*. Διαθέσιμο σε: <http://www.theaustralian.com.au/business/legal-HYPERLINK>

["http://www.theaustralian.com](http://www.theaustralian.com). (Ανακτήθηκε 11 Δεκεμβρίου, 2012).

22.. Okiy, B. R. (2005). Funding Nigerian libraries in the 21st century: Will funding from alternative sources suffice? *Bottom Line: The Managing Library Finances* 18, (2).

Διαθέσιμο σε: <http://www.emeraldinsight.com/journals.htm> (Ανακτήθηκε 20 Δεκεμβρίου 2012).

23. Romero, N. (2011). Libraries' response to the crisis: measures to mitigate its impact.

24. The Bottom Line: Managing Library Finances 24, (4). Διαθέσιμο σε: <http://www.emeraldinsight.com/> (Ανακτήθηκε 9 Νοεμβρίου 2012).

25.Sullivan, A., L. (2007). Grant funding for libraries. *Bottom Line: The Managing Library Finances* 20, (4). Διαθέσιμο σε: <http://www.emeraldinsight.com/journals.htm> (Ανακτήθηκε 10 Δεκεμβρίου 2012).

26.Talbot, J., R. (18 Αυγούστου 2006). Financing the academic library. *New Directions for Higher Education* 1982, (39). Διαθέσιμο σε: <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/he.36919823906/> (Ανακτήθηκε 11 Δεκεμβρίου 2012).

27.University College London (UCL) (2009). "The economic downturn and libraries: survey findings". Accessible at: <http://www.ucl.ac.uk/infostudies/research/ciber/charleston-survey.pdf> Last accessed on 9th January 2012.

28. Winston, D, M. (2005). Library leadership in times of crisis and change. *New Library World* 106, (9). Διαθέσιμο σε: <http://www.emeraldinsight.com/journals.htm?> (Ανακτήθηκε 19 Νοεμβρίου 2012).

29.Αντωνοπούλου, Σ. (2009). *Η Παγκόσμια Χρηματοπιστωτική Κρίση*. Αθήνα: Ουτοπία.

30.Βαρουφάκης, Γ., Γρώπα, Ρ., Διαμαντούρος, Ν. & Δραγώνα, Θ. (2013). *Ελληνική κρίση και ευρωπαϊκή νεωτερικότητα*. Αθήνα: Κριτική

31.Βούλγαρης, Γ. (2009). *Η μοιραία πενταετία*. Αθήνα: Πόλις.

32.ΕΠΕΑΕΚ (2008).Δικτυακός τόπος <http://www.epeaek.gr/epeaek/el/home.jsp> (Ανακτήθηκε 8 Ιανουαρίου 2013)

33.Κουζελή, Λ. (Οκτώβριος 2012). Έξυπνες ιδέες, ελκυστικές βιβλιοθήκες: Ογδοο Διεθνές Συνέδριο της Οργανωτικής Επιτροπής Ενίσχυσης Βιβλιοθηκών. *Το Βήμα*. Διαθέσιμο σε: <http://www.tovima.gr> (Ανακτήθηκε 4 Δεκεμβρίου, 2012).

- 34.Κουζέλη, Λ. (Ιούνιος 2012). ΗΠΑ: Να κάψουμε τα βιβλία; Όχι ευχαριστώ! Εξυπνη καμπάνια έσωσε δημόσια βιβλιοθήκη στο Μίσιγκαν. *Το Βήμα*. Διαθέσιμο σε: <http://www.tovima.gr> (Ανακτήθηκε 20 Δεκεμβρίου, 2012).
- 35.Μαντάς, Ν. & Ντάνος, Α. (1994). *Μεθοδολογία εκπόνησης πτυχιακών εργασιών: συμβολή στην έρευνα και στη συγγραφή της επιστημονικής εργασίας*. Αθήνα: Σύγχρονη εκδοτική.
- 36.ΜΟΠΑΒ:Μονάδα Ολικής Ποιότητας Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. Διαθέσιμο σε: <http://www.mopab.gr/> (Ανακτήθηκε 9 Ιανουαρίου, 2013).
- 37.Παπάζογλου, Α. (2001). Changes and developments in Greek libraries. *The Electronic Library* 19, (3). Διαθέσιμο σε: <http://www.emeraldinsight.com/journals.htm> (Ανακτήθηκε 9 Ιανουαρίου, 2013)
- 38.Πιμπλή, Μ. (Οκτώβριος 2012). Συνωστισμός στις βιβλιοθήκες, λόγω κρίσης. *Τα Νέα Online*. Διαθέσιμο σε: <http://www.tanea.gr> (Ανακτήθηκε 9 Ιανουαρίου, 2013).
- 39.Ραπάνος,Βασίλειος και Καπλάνογλου Γ. (2011). Οικονομική κρίση και δημοσιονομική πολιτική: η περίπτωση της Ελλάδας. Άρθρο Β.3, Από τη διεθνή κρίση της Ευρωζώνης και της Ελλάδας: τι μας επιφυλάσσει το μέλλον; Επιμέλεια Νικόλας Β. Καραμούζης και Γκίκας Ν. Χαρδουβέλης, Εκδόσεις Λιβάνη, Αθήνα.
- 40.Σέλλα, Ό. (Οκτώβριος 2012). Οι βιβλιοθήκες είναι και έξυπνες: Δεν δανείζουν μόνο βιβλία αλλά βοηθούν τους πολίτες να μάθουν τις νέες τεχνολογίες. *Η Καθημερινή*. Διαθέσιμο σε :<http://news.kathimerini.gr> (Ανακτήθηκε 10 Ιανουαρίου, 2013).
- 41.Σεμερτζάκη, Ε. (2006). *Ιδρυμα Ευγενίδου*. Διαθέσιμο σε: <http://eprints.rclis.org> (Ανακτήθηκε 10 Ιανουαρίου, 2013).
- 42.Σταυρόπουλος, Λ. (2013). «Κεραυνοί» Πολύδωρα κατά Τζαβάρα για τις «συγχωνεύσεις» δημοσίων βιβλιοθηκών. Σε *Το Βήμα*
- 43.Σταικος Σπ., Κ. (1996). *Βιβλιοθήκη: από την αρχαιότητα έως την Αναγέννηση και σημαντικές ουμανιστικές και μοναστηριακές βιβλιοθήκες (3000 πΧ.-1600 μ.Χ.)*. Αθήνα: [χ.ε.].
- 44.Τριανταφύλλου, Γ. (Αύγουστος 2011). Η βιβλιοθήκη της οικονομικής κρίσης.

45. Τσουλφίδης, Λ. (2012). Οι Πτωχεύσεις του Ελληνικού Κράτους. Σε Επενδυτής. (1-21). [χ.τ.]. [χ.ε.].

46. Χαρδουβέλης, Γκίκας (2011), Το χρονικό της διεθνούς και συνακόλουθης ελληνικής και ευρωπαϊκής κρίσης: αίτια, αντιδράσεις επιπτώσεις, προοπτική. *Από τη διεθνή κρίση της Ευρωζώνης και της Ελλάδας: τι μας επιφυλάσσει το μέλλον;* Εκδόσεις Λιβάνη, Αθήνα.

47. Χλωμούδης, Κ., Κωσταλάγιας, Π. (2004). *Σύγχρονες βιβλιοθήκες- Τράπεζα πληροφοριών: οργάνωση και νέες τάσεις*. Αθήνα, Εκδόσεις J&J Hellas.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Παράρτημα 1

Παρακάτω παρατίθενται οι βιβλιοθήκες που συνεργάστηκαν στην έρευνα.

Βιβλιοθήκη Τμήματος Δημοσιογραφίας & ΜΜΕ Α.Π.Θ
Βιβλιοθήκη Τομέα Παιδαγωγικού (Φιλοσοφικής) Α.Π.Θ
Δημοτική Βιβλιοθήκη Θεσσαλονίκης
Δημοτική Βιβλιοθήκη Καστοριάς
Δημοτική Βιβλιοθήκη Μουδανιών
Δημοτική Βιβλιοθήκη Ρόδου
Βιβλιοθήκη AKTO College
Βιβλιοθήκη DEI College
Yale University Library
Library of Harvard University
New York Public Library